

3/2009

Ročník XIX

Březen 2009

Cena 20 Kč

IKD

Informace královéhradecké diecéze

List Filipanům

Marek Orko Vácha

Ztrácejí se nám farnosti...

Liturgický oděv v proměnách staletí

Benefiční koncert pro Adopci na dálku

Rekordní výsledek Tříkrálové sbírky 2009

Domácí zdravotní péče

Setkání učitelů církevních škol

Již tradičně se učitelé církevních škol celé královéhradecké diecéze scházejí v den pololetních prázdnin. Ty letos vyšly na pátek 30. ledna. Hostitelskou školou se tentokrát stalo Biskupské gymnázium Bohuslava Balbína v Hradci Králové.

Setkání bylo zahájeno slavnostní mší v katedrále Sv. Ducha, kterou spolu s biskupem Dominikem Dukou, OP celebroidali spirituálové jednotlivých škol. „Scházíme se v chrámu zasvěceném Svatému Duchu, který je inspirátorem veškeré moudrosti, a chceme společně prosit o jeho pomoc při našem působení v církevních školách“, řekl na úvod Tomáš Holub, generální vikář. Biskup Dominik Duka, OP pak o Duchu svatém mluvil i při kázání: „Učitel ve své práci

v diecézi. Jsou pro mne jednou z mála možností setkat se s učiteli ostatních škol, promluvit si o zajímavých názorech a problémech a prožít společnou mši svatou.“

Stanislava Lisková, zástupkyně ředitele, Církevní gymnázium sv. Voršily, Kutná Hora

„Opravdu se zájmem jsme vyslechli fundovanou a poučavou přednášku Marka Váchy. Jako důležité vnímám i to, že učitelé ze všech zúčastněných škol mají možnost spolu neformálně pohovořit při prohlídce školy a společném obědě.“

Hana Špatenková, ředitelka, ZŠ a MŠ Jana Pavla II., Hradec Králové

„Ačkoliv si učitelé naší školy mohli v den pololetních prázdnin zvolit buď zaslouženou dovolenou, nebo účast na setkání učitelů církevních škol, většina jich přišla na setkání a nikdo z nich toho nelitoval.“

Ze mše svaté jsem si odnesla zejména povzbudivá slova: „Konejte dobro a buďte vytrvalí“, což vnímám jako dobře míněnou radu kvalitně vychovávat a vzdělávat žáky.

Přednáška o bioetice byla přínosem pro naše osobní hledání, mnohé z ní můžeme využít i při výchově a vzdělávání našich žáků.“

Blanka Roháčková, ředitelka, Církevní základní škola, Borohrádek

„Marek Vácha měl opravdu erudovanou přednášku, sledovali jsme ji jedním dechem od začátku do konce. Škoda jen, že bylo tak málo času a neprobírali jsme názory na eutanázii. Snad někdy příště! Samozřejmě nesmím také zapomenout na mši s panem biskupem Dukou, promluvil k nám, pedagogům, opravdu lidsky a perfektně vystihl současnou situaci v dnešní společnosti. Zdůraznil, že víra je jediné, co člověka podrží v každé vypjaté chvíli všedního dne.“

Mše svatá proběhla v katedrále Svatého Ducha; foto: Luděk Bárta

musí vyvinout velké úsilí a také velkou trpělivost, podobně jako rozsévá v Ježíšově podobenství. Mnohdy se nám zdá, že se kýžené výsledky nedostavují, i když děláme všechno správně. Je chyba si myslet, že my jsme ti, na kterých všechno záleží, neboť Duch svatý vane, kudy chce, my však musíme být stále připraveni s ním spolupracovat.“

Dopolední program pokračoval v aule Biskupského gymnázia přednáškou Marka Orko Váchy na téma Aktuální otázky bioetiky. Více než 80 účastníků vyslechlo velice erudovaný výklad o perspektivách i nebezpečích manipulace s kmenovými buňkami, o možnostech založit důstojnost a hodnotu člověka od okamžiku početí až do smrti, a to z pohledu biologického, psychologického, náboženského či legislativního. Příjemnou tečkou setkání učitelů byl společný oběd v Novém Adalbertinu.

Stanislava Kučerová

Zeptali jsme se účastníků: Jaký přínos pro Vás mělo letošní společné setkání?

Pavel Černý, ředitel, Biskupské gymnázium Bohuslava Balbína, Hradec Králové

„Letošní setkání mělo vrchol ve velmi kvalitní přednášce na skutečně aktuální téma. Obecně mohu říci, že mi tyto akce dávají pocit sounáležitosti s ostatními církevními školami

Z přednášky v aule Biskupského gymnázia; foto: Luděk Bárta

Obsah

TÉMA: Svatý Pavel - apoštol národů: List Filipanům

Reportáž	2
Setkání učitelů církevních škol	
Rozhovor	4
Marek Orko Vácha	
Stalo se	5
Zprávy z diecéze	
Téma	6
Svatý Pavel - apoštol národů: List Filipanům, List Filemonovi	
Duchovní život	8
Exkluzivní nabídka	
Úmysly apoštolátu modlitby	
Liturgický kalendář	
Seniorům	9
Představujeme farní seniorská společenství královéhradecké diecéze - Farní seniorklub Pardubice	
Školství a mládež	10
Významné ocenění pro studenta Biskupského gymnázia Bohuslava Balbína	
To máme mládež	11
Letem světem...mládeže: Vikariát Havlíčkův Brod	
Papežská misijní díla	12
Cesty misijními klubkami královéhradecké diecéze: Malí misionáři ve Dvoře Králové nad Labem	
Charitní listy	13
Ze života	17
Ztrácejí se nám farnosti...	
Jirka nás předešel	
Z fary v Týništi nad Orlicí voněl ovárek a jitrnice	
Pro volné chvíle	19
Křížovka	
Svatý Pavel - apoštol národů	
Z biskupství	20
Diář biskupů	
Krátké zprávy	
Pozvánky	21
Nabídky a oznámení	22
Duchovní, kulturní, vzdělávací a jiné programy	
Literatura a média	24
Proglas	
Karmelitánské nakladatelství; Paulínky	
Kultura	25
Programové tipy TV Noe	
Bohemia sancta	
Kultura a historie	26
Liturgický oděv v proměnách staletí: 3. Vrcholný středověk (11. - 13. století)	

Vydává: Biskupství královéhradecké, Velké náměstí 35, 500 01 Hradec Králové. **Redakce:** IKD, Velké náměstí 32, 500 03 Hradec Králové, telefon: 495 063 422, e-mail: ikd@diecezechk.cz, www.diecezechk.cz/ikd. **Šéfredaktor:** Mgr. Luděk Bárta, tel.: 737 215 332; **redakční rada:** P. ICLic. Karel Moravec, P. Mgr. Zdeněk Skalický, Ing. Mgr. Marie Zimmermannová, Ing. Hana Demlová, Mgr. Jaroslava Kopecká, Mgr. Bronislava Halbrštátová, Mgr. Petr Polehla, Mgr. Ludmila Horáčková, Jana Karasová. **Sazba a tisk:** JIPRINT Jihlava, tel. 567 304 720. **Evidenční číslo:** MK ČR E 10261. **Měsíčník. Cena:** 20 Kč. **Roční předplatné:** 220 Kč. **Bankovní spojení:** Raiffeisenbank, a. s., Hradec Králové, č. ú. 1016004393/5500, var. symbol 551, specifickým symbolem je evidenční číslo čtenáře (viz adresní štítek). **Sazba** freeware písmem Lido Střešovické písmolijny. Toto číslo IKD vychází 23. 2. 2009. **Uzávěrka příštího čísla:** 6. 3. 2009, **vyjde** 23. 3. 20089 *Vychází s církevním schválením. Redakce si vyhrazuje právo na krácení dodaných textů.*

Milé čtenářky a čtenáři,

mnoho diecézanů rozladila událost půlky měsíce února. Jedná se o pronájem Nového Adalbertina v Hradci Králové firmě Bohemia Touristik s.r.o.. Aby se předešlo zbytečným nedorozuměním, bude potřeba užitečnost tohoto bezesporu odvážného kroku řádně vysvětlit a zdůvodnit. Vzhledem ke skutečnosti, že smlouva byla podepsána v čase po redakční uzávěrce, budeme se tématu věnovat více v příštím čísle. V tomto se ohlédneme za setkáním učitelů církevních škol, Týdnem modliteb za jednotu křesťanů či předáváním papežských ocenění. Zajímavost nepostrádá ani příspěvek o probíhajícím slučování farností v naší diecézi.

Rozhovor redakci tentokrát poskytl známý kněz Marek Orko Vácha. Hlavní tematický článek se zabývá Pavlovými kratšími listy do Filipa a uprchlému otroku Filomenovi. Středověk s sebou přinesl mnohé revoluční změny v uspořádání společnosti. To se nutně projevilo i v církevní organizaci a liturgickém řádu. O všech těchto vývojových tendencích se dočtete v třetím dílu seriálu Liturgický oděv v proměnách staletí.

Přeji Vám do (snad) přicházejícího jarního času hodně optimistického naladění.

Za redakci

Luděk Bárta

Foto na titulní stránce:

Jiří Knop

Marek Orko Vácha

Osobu kněze Marka Orko Váchy není potřeba příliš představovat. Je přednostou Ústavu etiky na 3. lékařské fakultě Univerzity Karlovy, přednáší na Fakultě sociálních studií MU v Brně, na brněnském Biskupském gymnáziu vyučuje náboženství a biologii. Působí jako farní vikář ve studentské farnosti u Salvátora v Praze a jako administrátor farnosti Lechovice u Znojma.

Většinou jste v rozhovorech dotazován na ekologická či bioetická témata, nebudu tvořit výjimku. V souvislosti s nedávnou plynovou krizí pravděpodobně dojde k revizi některých ekologických „dogmat“. Může se přistupovat s větší skepsí k podobným projektům jako paroplynové elektrárny, výroba biopaliv apod.. Očekáváte třeba renesanci uhlí, větší podporu jaderné energie?

K renesanci spalování uhlí doufám nedojde, ale domnívám se, že díky geografické poloze České republiky se nemůžeme plně spolehnout na energii z obnovitelných zdrojů. Ať se nám to líbí nebo ne, myslím si, že jediné dlouhodobé řešení je energie jaderná. Události začátku letošního roku prostě ukázaly, že se bez jádra neobejdeme.

Jsmo svědky, že státy Evropské unie halasně propagují ochranu životního prostředí, ale pak tváří v tvář hospodářské krizi, velmi ochotně přistupují k jejím velmi kontroverzním řešením v podobě nejrůznějších podpor automobilového průmyslu. Trochu to naznačuje, že to s ekologií není myšleno úplně vážně.

Můžeme se na to takhle dívat, na druhé straně nejrůznější ekologická hnutí udělala obrovský kus práce. Kdo v 80. letech věděl něco o ekologii a ochraně životního prostředí? Z těch původních part nadšenců ve flanelových košilích se během několika desítek let stalo hnutí, které je dnes bráno velmi vážně. V parlamentech i vládách máme přítomné strany zelených, ekologie se dostává do politického povědomí a vzniká celá řada ekologicky zaměřených frakcí i v jiných politických stranách. Jistěže Evropská unie není ekologická v nějakém radikálním slova smyslu, ale připadá mi mimořádně sympatické, že si občané EU uvědomují omezenost přírodních zdrojů a potřebu přírodu šetřit. Dialog se bude týkat míry radikálnosti ochranných opatření. Přes řadu pouhých proklamativních kroků, se domnívám, že cesta, kterou se Evropská unie vydává, je ta správným směrem.

Strany zelených patří spíše k levé části politického spektra, bývají hodně liberální v etických otázkách. Nemyslíte, že to je zdrojem jisté zdrženlivosti až averze křesťanů vůči ekologii. Vztah člověka k životnímu prostředí nepatří mezi nosná témata diskuzí ve farnostech.

Křesťanství se může stát ekologickým hnutím mocným pomocníkem. Již 2 000 let hlásá, že štěstí člověku nepřinese hromadění majetku, nýbrž změna životního stylu, že smysl života člověka neleží v kruhu věcí, které kolem sebe stihne za život shromáždit. Dále: na počátku stvořil Bůh nebe i zemi, Země je tedy posvátná, je Božím dílem a všechny organismy na ní jsou našimi malými bratřími a sestrami. Úcta k životu

a přírodě je pro věřícího něčím velmi samozřejmým. Na druhé straně se dívá křesťanství s určitou opatrností zejména na ta ekologická hnutí, která zdůrazňují absolutní rovnost mezi člověkem a zvířaty. Pro křesťana je zde rozdíl, kvalitativní propast mezi člověkem a zvířetem, a tou je lidská duše. Otázky vztahu k životnímu prostředí samozřejmě nejsou doménou pouze jedné politické strany a křesťan ve volbách, ostatně jako každý občan, by možná neměl volit tu stranu nejlepší, ale tu nejméně špatnou. Myslím, že je to Jan Sokol, kdo říká, že každému člověku, který jde k volbám, vždy jedna politická strana v nabídce chybí – ta kterou by chtěl volit. V naší zemi neexistuje politická strana, které bych chtěl hodit volební lístek bez velikých rozpaků a bez velikého ALE. Člověk nakonec zvolí ty politiky, kteří nejlépe kopírují jeho přístup k životu.

Přišel jste na setkání s učiteli církevních škol, vidíte nějaká specifika tohoto prostředí oproti třeba školám státním?

Na tuto otázku neznám pořádnou odpověď. Protože jsem se od roku 1998 „potloukal“ jen na církevních školách, nejsem informován o situaci jinde. Přiznám se, že by mě velmi zajímala. Dlouhá léta učím na církevním gymnáziu v Brně, a přestože díky svým pražským aktivitám jsem nucen zde učit již velmi málo, stále vnímám tu vstřícnou atmosféru mezi učiteli a studenty. Není to pouze tím, že si skoro všichni tykají. To je jen vnější projev svobodného a inspirativního prostředí. Člověk pak chodí učit velice rád.

Myslíte si, že jsou studenti v dnešní době dostatečně seznamováni s možnostmi, ale i důsledky genetického inženýrství?

Věřím, že na brněnském biskupském gymnáziu i pražském arcibiskupském gymnáziu ano, a to v hodinách etiky a náboženství – s tichým předpokladem, že již studenti tuší, co je to gen, DNA a virové vektory. Chci ale jedním dechem dodat, že hodiny nejsou nafukovací. Zatímco informatika si vynutila celý nový předmět, biologie zůstala v stávajícím rozsahu a celá molekulární genetika se jaksí tiše vtěsnila do předrevolučních osnov. Připomínám, že pokud mám biologii dvě hodiny týdně, pak mám 66 hodin ve školním roce za předpokladu, že třída nejede na školní výlet, nejsou svátky a nikdo neonemocní. Jaksí nevysloveně se předpokládá, že maturanti budou něco vědět o biologii i etice lidského genomu, DNA, klonování a genových terapiích, ale v náboženství za 33 hodin ročně prosím nechtějte zázraky. Osnovy středoškolské biologie i náboženství vznikaly v době, kdy se toho o DNA moc nevědělo a podle toho vypadají.

Luděk Bárta

Z diecéze

Hradec Králové (vm, lb) V rámci Týdne modliteb za jednotu křesťanů se v pátek 23. ledna 2009 od 18.30 hodin v katedrále Svatého Ducha v Hradci Králové uskutečnila ekumenická bohoslužba. Ekumenická bohoslužba je tradiční udá-

Svazování bambusu; foto: Luděk Bárta

lostí, kterou v týdně po 18. lednu, tedy památce Panny Marie, Matky jednoty křesťanů, pořádá Biskupství královéhradecké a zve k ní věřící všech křesťanských církví zastoupených ve městě. Vedle biskupa Mons. Dominika Duky, OP se tohoto vrcholu Týdne modliteb za jednotu křesťanů zúčastnili představitelé ostatních církví. Letošní slavnostní promluvu pronesl biskup Štěpán Klásek z Církve československé husitské. Bohoslužbu

obohatila přítomnost zástupců křesťanů z Jižní Koreje. Ti se svým knězem přednesli duchovní zpěvy své země a především podali svědectví o životě a ekumenických snahách tamních křesťanů. „Texty letošní bohoslužby navrhli křesťané z Koreje, z jednoho národa rozděleného do dvou států. Slyšeli jsme slova, kterými prorok Ezechiél popisuje své vidění, jak Bůh spojil dva různé kusy dřeva,“ doplnil k programu ekumenického setkání biskupský ceremonář Vojtěch Mátl. Symboliku sjednocení v sobě neslo i svázání jednotlivých bambusových hůlek do podoby kříže.

Křesťanství zapustilo na korejském poloostrově hlubší kořeny v 2. polovině 19. století. Na začátku korejské války v roce 1950 uteklo více než 3 miliony křesťanů na jih země. Ti, kteří zůstali na severu v Korejské lidově demokratické republice, museli do ilegality. Jižní Korea se díky přílivu uprchlíků náhle stala významným centrem křesťanství v regionu. Církve se tu dále rozvíjely a v současné době se ke křesťanství hlásí okolo 30 % obyvatel. Mezi nimi převažují protestanté. V posledním desetiletí zaznamenala prudký nárůst členů římskokatolická církev. Její věřící představují zhruba 11 % obyvatelstva země. O náboženskou svobodu si mohou nechat jenom zdát křesťané v komunistické Severní Koreji. Přestože režim opět povolil v několika kostelech křesťanské bohoslužby a formálně potvrdil svobodu vyznání, jsou místní křesťané stále tvrdě pronásledováni. Zastrahování, věznění, bití, mnohdy hrozba trestu smrti jsou každodenní realitou pro desetitisíce lidí. Přes vytrvalé represe ze strany režimu však jejich počet nadále stoupá.

Hradec Králové (vm) V pondělí dne 2. února 2009 o svátku Uvedení Páně do chrámu se v Hradci Králové sešli řeholníci a řeholnice královéhradecké diecéze, aby společně oslavili Světový den zasvěceného života. Při této příležitosti biskup Mons. Dominik Duka, OP předal papežské dekrety čtyřem nově jmenovaným monsignorům a jednomu papežskému prelátovi. Po úvodním obřadu svícení svíci v kapli sv. Klementa vstoupil průvod do katedrály Svatého Ducha, kde pokračovala mše svatá. Součástí této mše svaté bylo slavnostní předání papežských ocenění kněžím královéhradecké diecéze. Poté se přítomní odebrali do Nového Adalbertina k setkání se

sídelním biskupem a dalším programu. Titul „papežský prelát“ převzal Mons. Josef Růt, děkan královéhradecké katedrální kapituly. Titul „papežský kaplan (monsignore)“ převzali František Hladký, děkan katedrální farnosti Hradec Králové I, Zdeněk Krček, děkan farnosti Polná, Marian Lewicki, děkan farnosti Police nad Metují a Pavel Rousek, farář ve Vysokém Veselí. O týden později, 9. února 2009, proběhlo v kapli v biskupské rezidenci předávání papežských vyznamenání šesti laikům a jedné řeholnici. Biskup Mons. Dominik Duka, OP tak ocenil dílo těch, kteří významně přispěli k životu místní církve v době jeho úřadu. Papež Benedikt XVI. udělil doc. Ing. Václavu Petříčkovi, CSc., za nevšední starost o kulturní dědictví Církve titul rytíře Řádu svatého Řehoře Velikého civilní třídy v hodnosti komandanta, RNDr. Jiřímu Stejskalovi za příkladnou službu v čele Diecézní charity v Hradci Králové titul rytíře Řádu svatého papeže Silvestra, Ing. Peteru Turocimu za dlouholetou činnost ve službě ekonoma královéhradecké diecéze titul rytíře Řádu svatého papeže Silvestra, S. M. Danielle Dietsche za službu misionářky v zemích Nová Guinea, Čad a práci na biskupské kurii v královéhradecké diecézi vyznamenání „Pro Ecclesia et Pontifice“, Ing. Janu Doskočilovi za svědomitou práci při správě majetku královéhradecké diecéze a za aktivní účast v duchu křesťanských ideálů ve veřejném životě města Hradce Králové a Královéhradeckého kraje vyznamenání „Pro Ecclesia et Pontifice“, Václavu Uhlířovi,

Společná fotografie oceněných; foto: Vojtěch Macek

profesoru pardubické konzervatoře, za dlouholetou službu ředitele kůru v kostele Panny Marie v Hradci Králové a za profesionální práci diecézního organologa královéhradecké diecéze vyznamenání „Pro Ecclesia et Pontifice“, Mgr. Josefu Zadinovi za iniciativní a obětavou službu ředitele kůru při katedrále Svatého Ducha v Hradci Králové a za metodické vedení varhaníků v královéhradecké diecézi vyznamenání „Pro Ecclesia et Pontifice“, Dr. Augustinu Biedermannovi za velké úsilí při renovaci Pastoračního centra v Hradci Králové a celkový přínos místní církvi královéhradecké diecéze vyznamenání „Pro Ecclesia et Pontifice“.

Hradec Králové (lb) Od 15. února 2009 bude mít hradecké Nové Adalbertinum nového provozovatele. Stala se jím firma Bohemia Touristik, s. r. o.. Ve smlouvě podepsané v kanceláři biskupa dne 12. února 2009 dostala do nájmu restauraci, penzion a kongresové centrum. Ostatní části budovy (Pedagogická fakulta a pracoviště Biskupství královéhradeckého) zůstávají využity ke stávajícím účelům a nejsou předmětem nájemní smlouvy. V příštím čísle IKD přineseme k této události obsáhlejší materiál, včetně vyjádření zúčastněných stran.

Svatý Pavel – apoštol národů

List Filipanům

Město Filipy a okolnosti sepsání listu

Ze své založení (okolo r. 356 př. Kr.) i název vděčí město makedonskému králi Filipu II. Nedlouho poté jeho význam značně poklesl. Znovuzakladatelem Filip se stal císař Oktavián, který změnil jejich jméno na Colonia Augusta Iulia Philippensis. Filipy se staly římskou veteránskou a občanskou kolonií s výsadou *ius italicum*, vyhrazenou pouze italským městům, která znamenala osvobození od některých daní. Město leželo při významné římské silnici Via Egnatia a mělo snadný přístup k moři. Náboženský život jeho obyvatel byl pestrá směsicí různých kultů. Byli zde uctíváni římsští bohové, staroitalská božstva úrody a plodnosti, původní bozi Thrákie, božstva egyptská i kult císaře.

Do tohoto města přišel Pavel se svými společníky Silasem a **Timoteem** okolo roku 49 na své druhé misijní cestě a založil zde křesťanskou obec, jež měla své centrum v domě Lydie, obchodnice s purpurem z Thyatir, první ženy v Evropě, kterou Pavel přivedl ke Kristu.

List byl s největší pravděpodobností sepsán v Efesu v polovině padesátých let. Méně pravděpodobnými místy jeho vzniku jsou Řím a Cesarea Přímořská. Názory na jeho jednotu se různí. Někteří exegeté se domnívají, že list je jednotný, jiní jej považují za kombinaci dvou nebo tří listů.

Úvodní část listu

Odesílateli listu jsou Pavel a Timotej, „služebníci Krista Ježíše“, a jeho adresáty věřící křesťané spolu s představenými (*episkopoi*) a jáhny (*diakonoi*) ve Filipech. *Episkopoi* měli tehdy především administrativní úkoly, *diakonoi* obsluhovali při stole, ale také se aktivně podíleli na hlásání evangelia.

Pavla váže k Filipanům přátelský vztah, neboť „od prvního dne až do této chvíle mu pomáhají v rozšiřování evangelia.“ V jeho přímělné modlitbě za křesťanskou obec se prolínají slova díky a radosti. Služba evangelium je projevem víry obce a víra je především darem Božím. Bůh pak toto své dobré dílo přivede k dovršení ke dni Krista Ježíše. Pavel v této úvodní části opakovaně zdůrazňuje, jak vřelý vztah je s Filipany pojí, a jeho úsudek je správný, neboť poznává, že mají účast na milosti jemu svěřené. Proto se modlí, aby rostla jejich láska a moudrost, aby se varovali hříchu, zářili čistotou a prospívali dobrými skutky vykonanými nikoliv z vlastních sil, ale ve spojení s Ježíšem Kristem.

Pavlova osobní situace (1,12-26)

Křesťanská obec ve Filipech se zřejmě obávala o apoštolův osud, proto jim podává zprávu o svém uvěznění a o tom, jak nastalou situaci prožívá. Nežádá ani politování ani chválu, ale vypráví, jak Bůh použil této skutečnosti k prospěchu evangelia. Jeho směle vystupování před soudem povzbudilo horlivost křesťanské obce v Efesu. Pavel také neskrývá svou radost nad tím, že je všemi možnými způsoby hlásán Kristus, i když jej někteří hlásají z dobrých pohnutek a jiní z egoistických důvodů. Tam, kde jde o věc

evangelia, jdou osobní protivenství stranou. Podporován modlitbou křesťanských obcí a posilován Duchem Ježíše Krista, touží jej Pavel oslavit ať již svým životem, nebo svou smrtí. Slova v. 21: „*Vždyť pro mě život je Kristus a smrt ziskem.*“ jsou vytesána na Pavlově náhrobku v Římě, neboť shrnují celý jeho život. Apoštol neví, co má volit, proto úsudek ponechává Bohu. Smrtí by se jeho skryté a pouze ve víře zakoušené společenství s Kristem proměnilo ve skutečnost přímého patření. Svým životem by zase mohl dále pokračovat ve svém apoštolském působení. Ve své úvaze dochází k závěru, že Bůh zvolí druhou možnost a on se bude moci do Filip vrátit.

Různá povzbuzení a napomenutí (1,27-2,18)

Apoštolovi velmi záleží na jednotě obce, ať už je tato jednota ohrožena útoky zvenčí nebo různými neshodami uvnitř společenství. Vyzývá, aby všechny pojila jedna láska, aby byli svorní a jednomyslní. Jako zvláštní ctnost vyzdvihuje pokoru, která považuje druhého za lepšího než sebe. Tato ctnost ovšem v řeckém prostředí nebyla lehce přijímána, neboť byla spojována s mentalitou podřízenosti typickou pro sluhy a otroky. Svátý Tomáš Akvinský k tomu uvádí, že každý si může pravdivě přiznat, že druzí jsou lepší než on, protože na druhém může nalézt něco dobrého, co sám nemá, nebo přiznat si nějakou špatnost, která v druhém není.

Vrcholným příkladem k následování je sám Ježíš Kristus, jehož smýšlení si věřící mají osvojit. Slova Kristologického hymnu (2,6-11) připomínají, že to byl právě On, kdo skrze své dvojí ponížení vstoupil do slávy Otcovy. Prvním ponížením se mýní přijetí lidské přirozenosti ze strany toho, který „*nic nelpěl na tom, že je rovný Bohu*“. Druhým ponížením je opisována potupná smrt na kříži. Obojí ponížení bylo svobodným činem preexistujícího Syna, ale jeho vyvýšení bylo úkonem milosti Otce. Ježíš dostává „*Jméno nad každé jiné jméno*“, což může být jen jméno Boží, a před tímto Jménem se ke slávě Otce musí sklonit celé stvoření. Člověk od nynějška není vydán napospas temným silám osudu a smrti, protože svět je podřízen Poníženému a Poslušnému, jehož sláva se ukáže na konci časů. Tento hymnus existoval už před Pavlem, který jej ve své argumentaci využil. „*Je důkazem integrující síly prvotního křesťanství, které dokázalo uchopit, přepracovat a začlenit do vlastního vyznání o Kristu mnoho myšlenek ze Starého zákona, z židovsko-helénistické spekulace i pohanско-helénistického okolí.*“ (R. Schnackenburg)

Filipané mají usilovat o to, aby došli spásy, a to zejména když je Pavel od nich vzdálen. Je jim v tom nápomocen sám Bůh, který v nich působí, že chtějí a jednají. „*Bůh v začátku působí, abychom chtěli, a když už chceme, spolupůsobí s námi k tomu, abychom to také provedli. Bez oné pomoci v začátku a bez jeho spolupůsobení, když už je vůle v pohybu, nemůžeme vykonat žádný dobrý skutek.*“ (sv. Au-

gustin) Obec má s vnitřní ochotou snášet a uskutečňovat, co jí bylo uloženo a vyhnout se reptání, které znamená pochybnost o Boží věrnosti. Mají se stát pro všechny vzorem, což ovšem neznamená ohraničenost, ale schopnost vydávat svědectví světu. I apoštola možná smrt je důvodem radosti pro něj i adresáty listu.

Apoštolovy plány (2,19-30)

Důvěra v Pána je základem Pavlovy naděje, že bude moci vyslat do Filip Timoteje, svého věrného spolupracovníka na díle evangelia, a to hned jak bude zřejmý výsledek jeho procesu. Situace v této obci byla zřejmě podnětem k určitému zneklidnění. Jednalo se snad o nějaké vnitřní rozbroje. Také Pavel sám k nim touží přijít. Pavlův i Timotejův odchod je ovšem vázán na vnější skutečnosti, které apoštol nemůže přímo ovlivnit, proto neprodleně posílá Epafrodita, doručovatele dopisu. Tohoto muže obec vyslala, aby Pavlovi ve vězení sloužil. Epafroditos však ve službě Kristovu dílu vážně onemocněl, proto si Pavel přeje, aby se nyní po jeho uzdravení mohli ve Filipech radovat z jeho návratu.

Apoštolův příklad křesťanského života (3,1-4,9)

Bezprostředně po dalším povzbuzení k radosti v Pánu (3,1) přichází tvrdé odsouzení těch, kdo hlásali nutnost obřízky. Toto náhlé přerušení tematické souvislosti vede některé exegety k domněnce, že právě zde je vložen jiný dopis. Pavel své protivníky označuje hanlivými názvy (psi, pracovníci k ničemu) a tělesnou obřízku popisuje jako zmrzačení, aby zdůraznil své rozhořčení. Správně obřezán je ten, kdo slouží Bohu vnitřním způsobem skrze Božího Ducha a hledá svou chloubu v Kristu Ježíši. Vždyť i Pavel sám by se mohl těmito věcmi chlubit, neboť je obřezaný Izraelita, syn Hebrejů a farizeus, který zachovával zákon. Setkání se Vzkříšeným před branami Damašku pro něj znamená ono nesmírně cenné poznání Krista Ježíše, ve srovnání s nímž vše ostatní považuje za škodu, bezcenný brak či doslova za exkrementy. Křesťan nezakládá svou spravedlnost na zachovávaní určitých předpisů, ale na víře v Krista. Ježíš je pro něj normou k následování i v utrpení a smrti a stává se tak pro něj nadějí na dosažení slávy vzkříšení. Pavel si nenamlouvá, že již uchopil to, po čem touží, ale intenzivně o to usiluje. Zvláště jej zraňuje, že „se jich mnoho chová jako nepřátelé Kristova kříže.“ Jsou to ti, kdo „mají zájem jenom o věci pozemské.“ Křesťané nemají svůj domov v tomto pozemském světě, ale žijí ve stavu očekávání příchodu Páně, který promění naši pozemskou existenci k podobě přebývání svého oslaveného těla ve slávě.

Pavel napomíná křesťanky Evodii a Syntychu, které se spolu s ním podílely na hlásání evangelia. Nyní mezi nimi zřejmě vyvstal nějaký spor, proto apoštol pověřuje Syzyga (snad představeného obce), aby jim pomohl k usmíření. Křesťané ve Filipech mají být pro své okolí vzorem ve všem dobrém, nepřipouštět si starosti, ale všechny své záležitosti předkládat Bohu „v modlitbě a prosbě s děkováním.“ Odměnou jim bude Boží pokoj. Obecně platným pravidlem je držet se všeho toho, co se naučili, převzali a co jim apoštol zprostředkoval.

Poděkování, pozdravy a požehnání (4,10-23)

Někteří považují úsek 4,10-20 za samostatné děkovné psaní. Pavel neskrývá svou radost nad starostlivostí obce o jeho osobu. A i když se dokáže vyrovnat se vším, ať již má nedostatek nebo nadbytek, jelikož ho k tomu uschopňuje Pán, velmi si jejich pomoci váží. S žádnou jinou obcí nevyrovnával účet příjmů a vydání, proto vyjadřuje naději, že Bůh jim jejich starostlivost skvěle odplatí skrze Krista Ježíše.

Závěrečný pozdrav všem svatým od Pavla a jeho spolupracovníků i svatých v místě jeho věznění je opět znamením jednoty všech v Kristu a zdůrazněním, že všichni mají podíl na Božím vyvolení. Dopis končí požehnáním.

List Filemonovi

Okolnosti sepsání listu

Adresátem tohoto krátkého psaní je křesťan Filemon, koloský občan, kterému uprchl otrok Onezimos. Pavlovi se podařilo získat jej pro evangelium a nyní ho posílá svému pánovi nazpět s dopisem, v němž se za něj přimlouvá. Dopis mohl být (stejně jako v případě listu Filipánům) napsán v Římě, Cesareji Přímořské či v Efezu. S největší pravděpodobností vznikl v Efezu v polovině padesátých let.

Úvodní část

Pavel se hned na začátku označuje za vězně Krista Ježíše, což jistě není bez významu v dopise, který je žádostí o dar svobody pro uprchlého otroka. Výčet adresátů napovídá, že předložené téma se netýká jen pána domu, ale celé domácí církve, jmenovitě jeho manželky Apfie, neboť především ženy měly tehdy právo jednat s otroky a otrokyněmi. Úvodní pozdrav končí požehnáním.

Následuje apoštola děkovná modlitba, v níž vyzdvihuje Filemonovu lásku a víru vůči Pánu Ježíši i vůči věřícím. Vždyť ve víře má láska svůj základ a víra se má projevit účinnou láskou. Tímto způsobem si apoštol připravil půdu pro přednesení svého požadavku.

Onezimův případ (8-20)

Pavel, stařec (bylo mu více než 50 let) a vězeň Krista Ježíše, prosí Filemona za svého duchovního syna Onezima. Nechce nařizovat, ač se domnívá, že na to má právo, ale dovolává se lásky, s níž má uprchlého otroka přijmout zpět, jako by to byl sám Pavel. Taková formulace vylučuje možnost potrestání. Pán uprchlého otroka s ním totiž v tehdejší době po jeho nalezení mohl naložit, jak se mu zalíbilo. Onezimos se nevrací jen jako uprchlý otrok, který našel přímluvce, ale jako bratr ve víře. Pavlovi nejde na prvním místě o zvrát společenských poměrů, ale o hodnoty evangelia – rovnost všech v Kristu. Nabízí Filemonovi také zaplacení ušlého zisku či jiných škod, které mu uprchlík způsobil, a znovu zdůrazňuje přání, aby jeho prosba byla splněna.

Pozdravy a požehnání (21-25)

Nejkratší Pavlův dopis je zakončen pozdravy jeho spolupracovníků a požehnáním celému domácímu křesťanskému společenství.

Tomáš Reschel

Exkluzivní nabídka

Vážení zákazníci, máme pro vás exkluzivní nabídku: „Tři ... za cenu dvou“, nebo dokonce: „Dva nové automobily za cenu jednoho!“ – nikde jinde nenajdete něco podobného: „Jsme nejlevnější, jsme tu pro Vás!“. A jinde: „Při nákupu v hodnotě 1000,- Kč ušetříte ...!“ A tak je pravda, že dnešní člověk může hodně ušetřit, sehnat takových krásných věcí za tak nízkou cenu ... Je to skutečně tak? Také bychom se mohli zeptat, zda ty nabízené krásné a vlastně laciné věci jsou opravdu krásné a hlavně, zda je vůbec potřebujeme?

Také bychom mohli říci, že „když jsou výhodné nabídky, proč se nepřipravit na horší časy“. Mnoho nabízeného vydrží dlouho, a i když právě teď nic z toho nepotřebujeme, „jeden přece neví..., mohou přijít horší časy!“ – Ptám se kdy? A ptám se také, zda není možný ještě jiný pohled na přípravu! Pohlédneme-li na dějiny lidstva, Izraele. Zdá se, že vždy bylo nutné se připravit!

Izraelský národ se po vysvobození z Egypta připravoval na život v zaslíbené zemi tím, že 40 let chodil a i bloudil po poušti, neměl co jíst a pít. A vždy ale dostal také nabídky: věřit, že je stále veden a „opečován“ Hospodinem, že voda i strava bude...a byla! Víme, že o tuto víru velmi bojoval a ji i ztrácel a nesl následky malé víry a naopak také zakoušel požehnání plynoucí z této víry v Boha. Další z nabídek, asi těch nejvelkolepějších, byl zákon! V první řadě Desatero jako nabídky krásného života. Ale nebylo k tomu dodáno, že je to za poloviční cenu, než byl život doposud. Naopak: bylo to vyjádření souhrnu požadavků a příslibů.

Motivací dávající smysl všemu v životě Izraelity byl příslib příchodu Mesiáše. Těsně než tento přišel, Jan Křtitel – poslední starozákonní prorok vybízel k přípravě, k přípravě změnou života. Říkal, že je potřeba zbourat vše, co je v rozporu s Boží mentalitou a co je hrází (kopce, nebo údolím) bránícím příchodu Spasitele.

My, vážení čtenáři, sestry a bratři v Kristu, se připravujeme na Velikonoce. Název této doby: doba postní nám jasně říká to, co všichni cítíme. Že totiž připravovat se znamená ne si dopřávat, ani nedopřávat, ale... směřovat k cíli! A tím cílem je zmrtevýchvstalý Kristus. A tak se ptám, jak prožívat tuto dobu? Na co se zaměřit? Jaký sebezápor si dát?

A odpovídám si: prožívat ano – ten okamžik života, který právě je. Nemyslet moc na to, co bylo, nebo bude, aby mi neunikalo to, co je! Zaměřit se také ano - na Ježíše (bližní, stvořený svět, úspěch, ale i bolest, neboť On se ztotožnil s touto realitou našich životů). A jaký sebezápor? Ten je jenom nástrojem a asi neodbouratelnou cestou, neboť uskutečnit už jen výše zmíněné není možné bez něho, bez překonávání sebe.

Závěrem opět k supermarketům. Myslím, že není cestou v postní době tam nechodit. Ale možná tam chodit s jiným pohledem. S pohledem člověka, který se připravuje na Krista. Nakupuje proto, aby žil (a ne naopak...!). Proto, aby mohl pohostit „Krista“, aby udělal radost, aby se přiblížil, aby pěstoval vztahy bratrské lásky. A možná najdeme i to, jak využít nabídek směřovaných k většímu utrácení jednotlivců, aby posloužili k budování společenství a vzájemné pomoci. Vždyť když jsou 2 ks něčeho za cenu jednoho, proč se nezeptat souseda, zda to nekoupíme spolu – ušetříme, ale hlavně si budeme možná blíží. Jednoduše to otočme: ať v tom, čím jsme lákáni okolím ke konzumu a přemýšlení o sobě, o vlastnění, dokážeme nalézt způsob, jak si naopak být blíží, jak být společenstvím lásky ...a tak je Kristus zmrtevýchvstalý – Velikonoce, ke kterým přece směřujeme?!

Tomáš Hoffmann

Úmysly apoštolátu modlitby

Březen 2009

Všeobecný: Aby úloha žen byla více uznávána a respektována v každé zemi světa.

Misijní: Aby se biskupové, kněží, zasvěcené osoby a laici věrní katolické církvi v Čínské lidové republice odhodlali stát se znamením a nástrojem jednoty společenství a míru v duchu poselství, které jim zaslal papež Benedikt XVI.

Úmysl našich biskupů: Aby pravdivá snaha o obrácení nás vedla také k účtě a ochraně počatého života.

Liturgický kalendář

1. březen – 1. neděle postní

1. čtení: Gn 9,8-15

Žalm: Ž 25(24)

2. čtení: 1Petr 3,18-22

Evangelium: Mk 1,12-15

8. březen – 2. neděle postní

1. čtení: Gn 22,1-2.9a.10-13.15-18

Žalm: Ž 116(115)

2. čtení: Řím 8,31b-34

Evangelium: Mk 9,2-10

15. březen – 3. neděle postní

1. čtení: Ex 20,1-17

Žalm: Ž 19(18)

2. čtení: 1Kor 1,22-25

Evangelium: Jan 2,13-25

19. březen – Slavnost sv. Josefa, snoubence Panny Marie

1. čtení: 2Sam 7,4-5a.12-14a.16

Žalm: Ž 89(88)

2. čtení: Řím 4,13.16-18.22

Evangelium: Mt 1,16.18-21.24a

22. březen – 4. neděle postní

1. čtení: 2Kron 36,14-16.19-23

Žalm: Ž 137(136)

2. čtení: Ef 2,4-10

Evangelium: Jan 3,14-21

25. březen – Slavnost Zvěstování Páně

1. čtení: Iz 7,10-14

Žalm: Ž 40(39)

2. čtení: Žid 10,4-10

Evangelium: Lk 1,26-38

29. březen – 5. neděle postní

1. čtení: Jer 31,31-34

Žalm: Ž 51(50)

2. čtení: Žid 5,7-9

Evangelium: Jan 12,20-33

Představujeme farní seniorská společenství královéhradecké diecéze

Farní seniorklub Pardubice

Pardubický seniorklub působí ve farnosti již více než 16 let. O jeho začátcích, společných setkáních a všeobecně o práci se seniory vypravuje animátorka paní Hedvika Matyášová, která setkávání seniorů v Pardubicích zahájila a stále je jejich hybatelkou.

Jak to všechno začalo?

Pracovala jsem jako zdravotní sestra, poslední léta jako hlavní sestra Železniční polikliniky v Pardubicích. Jsem vdaná, máme tři dcery, jedenáct vnoučat a dvě pravnoučata. První setkání seniorů v Pardubicích se konalo 7. 1. 1993. Tehdy zde působil kněz, který se jmenoval Antonín Kindermann, a já jsem si mu posteskla, že je tolik různých akcí pro mládež a jiné skupiny, ale pro staré lidi nikdo nic nepořádá. P. Kindermann bleskově zareagoval a řekl: „*Tak udělejte pro ně něco vy!*“ Moje původní obavy se postupem času rozplynuly a začala jsem si promýšlet, co by staré lidi mohlo zajímat, aby se jim společné posezení líbilo. V kostele jsem dala ohlásit, že se bude na faře pořádat odpolední setkání seniorů otevřené pro všechny – i pro známé seniorů. Kupodivu byl o tuto nabídku velký zájem. Se setkáváním seniorů jsem neměla žádnou zkušenost, ale přesto jsem začala připravovat program. Doma jsem našla v různých starých kalendářích a knihách z Německa vhodné texty, které jsem za účelem setkání přeložila. Očekávaná schůzka se uskutečnila na faře, kde jsme si rozdali kancionály a zazpívali si na úvod píseň. Následovaly příběhy, vyprávění, povídky, pak jsem přítomné poprosila, aby se navzájem představili. Zajímavé bylo zjištění, že se někteří znali již ze školy, ale poté se jejich životní cesty rozešly a teprve nyní se mohla obnovit krásná přátelství. Senioři přiváděli nové známé a jejich počet se zvyšoval. Počet účastníků seniorklubu se dnes ustálil na čísle 45. Během setkání mi velmi pomáhá můj manžel.

Každé setkání vyžaduje přípravu. V čem spočívá a jaký je recept na úspěšnou přípravu vedení seniorklubu?

Zjistila jsem, že starý člověk potřebuje nejenom vyslechnout nějakou přednášku, ale chce slyšet i příběhy ze života, příběhy zábavné, novinky z farnosti apod. Proto připravuji vhodná témata, aby seniorům něco dala a povzbudila je. Hodně čtu, různé myšlenky si třídím a zakládám do kartotéky. Témata pro setkání vybírám také podle období církevního roku. Jsem ráda, když mě někdo upozorní na nějakou zajímavost anebo přinese něco, co si přečetl. Ráda si tímto způsobem rozšiřuji svůj repertoár.

A pak následuje praxe. Můžete popsat průběh vašeho setkání – co konkrétně se seniory podnikáte?

Setkání začínáme uvítáním, společnou děkovnou modlitbou a prosbou za všechny, i za ty, kteří nemohli přijít, a také za ty, kteří v daném měsíci oslavují narozeniny. V tomto případě přečteme jejich jména, popřejeme, koupíme kytičku. Všem lidem posíláme přáníčka, která doma vyrábím a která podepisují naši duchovní na faře. Pak přečtu, co jsem si pro účastníky setkání připravila (velmi oblíbené jsou knihy typu Slepíci polévka pro duši). Mezitím zpíváme, nechybí půlhodinová přestávka na občerstvení. Během této přestávky mají lidé

Ze společných setkání; foto: Veronika Čepelková

možnost si vzájemně popovídat. Často k nám zveme hosty – např. kněze. V programu už jsme měli například vyprávění o historii čtyř pardubických kostelů nebo hudební vystoupení studentek z farnosti. Minulý rok jsme si zase aktivně připomněli výročí mariánského zjevení v Lurdech. Během setkání se snažím přimět lidi různými otázkami k zamyšlení. Je důležité, aby je setkání obohatilo. V předvánočním čase pořádáme farní adventní den u salesiánů ve velkém sále. Z výtěžku podobných benefičních akcí podporujeme dvě adoptivní děti ve Rwandě, aby mohly navštěvovat školu, a dále Televizi Noe a Radio Proglas.

Máte nějaké motto, které vám je blízké a podle kterého se řídíte?

To, co říkám, by mělo být pro starého člověka srozumitelné. Nemusím nikoho oslovovat svými znalostmi. Je velkým uměním sdělit věci složité, prostým, pro každého přístupným stylem.

Možná někteří čtenáři touží po společných setkáních seniorů ve farnostech. Je něco, co byste jim vzkázala, poradila?

Na pořádání setkání není nic složitého. To, co nás spojuje je touha sejít se a zazpívat si. Víme, že senioři rádi zpívají a čtou povídky. Důležité je nezapomenout na krátkou modlitbu nejen za ně, ale i jejich rodiny. Není marné, aby se lidi v začínajícím společenství navzájem představili a řekli o sobě něco víc a zároveň se vyjádřili, jestli je pro ně akce důležitá, aby nebyli sami. Podstatné je navázat přátelství – a k tomu tady ta příležitost je. Lidé se chtějí obohatit. Jinak jsou doma sami.

Poslední otázkou je otázka, kterou uzavíráme naše rozhovory s animátory: Jak si představujete vzájemnou spolupráci animátorů se seniory v křesťanských společenstvích?

Animátor se má seniorům během setkání věnovat a zodpovídat jim otázky na základě programu, probíraného tématu, popř. doporučit literaturu, ze které čerpal. Návštěvy u seniorů doma nejsou pro animátora z časových důvodů možné. Setkání ve společenství má velký smysl, protože se lidé vzájemně poznávají. Pozitivně hodnotím účast na setkáních v Hradci Králové, kde se animátoři dozvědí novinky a navzájem si mohou říkat, jak obohacují své vlastní farnosti.

Veronika Čepelková

Významné ocenění pro studenta Biskupského gymnázia Bohuslava Balbína

Je radost vidět, jak mladí studenti projevují zájem o přírodu. Jedním z takových studentů je Michael Mikát, který již od nástupu do prvního ročníku Biskupského gymnázia B. Balbína prokazoval mimořádné znalosti v přírodovědných oborech. Michal je mimořádně talentovaný a motivovaný student, který má již několik let na biologii vlastní individuální plán. Tento plán zahrnuje osobní konzultace, návštěvy přednášek a cvičení na vysokých školách, ale třeba i zapojení do výuky na naší škole.

Během posledních tří let dosáhl pozoruhodných výkonů. Kromě opakovaného úspěšného absolvování biologické olympiády v národním kole, napsání několika odborných prací, které se účastnily národních kol soutěže SOČ, napsal několik odborných článků, měl řadu přednášek na univerzitní půdě (jeho příspěvek v roce 2006 na zoologických dnech v Brně byl oceněn jako nejlepší studentský příspěvek). Za jeho činnost mu byla udělena řada ocenění. Na Celostátní přehlídce SOČ v r. 2007 získal zvláštní cenu – Cenu děkana Přírodovědecké fakulty UP v Olomouci, zároveň byl nominován na účast v prestižní soutěži Evropské unie pro mladé vědce. Tato soutěž (EU Contest) se konala v září 2008 v Dánsku. Michal Mikát získal fantastické druhé místo pro naši republiku v konkurenci 187 soutěžících z Evropy a některých dalších zemí světa. V prosinci Michalovi byla udělena Cena Nadačního fondu Jaroslava Heyrovského a v květnu získal cenu Učené společnosti za studii *“Příspěvek k ekologii a etologii šidlatek (Odonata, Lestidae)”* za rok 2008.

Přes velké úspěchy a ocenění zůstal skromným studentem naší školy, který se věnuje propagaci biologie mezi svými spo-

lužáky. Připravil si pro studenty několik přednášek, odborně vedl exkurze do přírodovědně zajímavých lokalit. Kromě vědecké činnosti se Michal podílí na aktivní ochraně přírody v našem regionu. Je pravidelným účastníkem brigád, které organizujeme ve spolupráci s Agenturou ochrany přírody několikrát ročně. Účastní se pravidelných managementových zásahů na cenných lokalitách, je zapojen do mapování zvláště ohrožených druhů bezobratlých.

Ivo Králíček

Při soukromé audienci přijal Michaela Mikáta a jeho profesora Ivo Králíčka také královéhradecký biskup Dominik Duka, OP, aby jim jako zřizovatel školy osobně pogratuloval a také poděkoval za vzornou reprezentaci gymnázia. Při této příležitosti vysvětlil, proč považuje za důležité podporovat u žáků zájem o přírodu a přírodní vědy: „Součástí nauky církve vždy byla úcta k přírodě, tedy daru svěřeného Stvořitelem do lidských rukou. Jak lze pozorovat z médií, sám papež Benedikt XVI. věnuje otázkám životního prostředí nemalou pozornost a sám se snaží jít příkladem (např. využívání sluneční energie ve Vatikánu). Přírodní vědy jsou nezbytnou cestou k poznání zákonitostí, které člověku umožní přírodu chránit i využívat k obecnému blahu. Těší mě, že zástupce našich studentů dosáhl úspěchu právě na tomto poli, a přeji všem našim studentům osobní zájem a nadšení v té či oné disciplíně, která jim je blízká.“

KMC Sedmíkraska v březnu

Pravidelný program

Nabízíme maminkám na MD a jejich dětem příležitost prožít každý všední den dopoledne aktivním způsobem. V pondělí a v pátek si maminky mohou osvěžit znalost cizích jazyků. Úterý je příležitostí k protáhnutí těla při kondičním cvičení, pak můžete společně s dětmi zpívat nebo malovat. Středa je ve znamení kreativity – maminky a starší děti se mohou realizovat při keramice či zajímavých technikách ve výtvarné dílně (v březnu nás čeká pletení z pedigu a výroba scrapbooku). Ko-nečně ve čtvrtek ráno cvičí děti společně s rodiči a pak následuje program přednáškový (psychologové, lékaři aj.), duchovní či praktický (vaření, šití). Odpoledne jsou vyhrazena kurzy angličtiny, aerobiku a flétny pro starší děti.

Oslavy 10 let existence

V neděli 22. března 2009 odpoledne se v Novém Adalbertinu koná rodinné posezení pro všechny bývalé a současné členky a klientky, příznivce a hosty. Uvidíte ukázky činnosti (Zpívanky, Malovanky, Cvičení rodičů s dětmi, Angličtina pro děti, Flétna pro děti, Výtvarná dílna, Keramika) a vystoupení našich přátel (ZŠ a MŠ Jana Pavla II., ZUŠ Habrmanova). Pro malé děti bude připravena herna k protažení i posezení, pro větší děti koutek s deskovými hrami. Pro děti i dospělé chystáme velikonoční tvoření. Všechny návštěvníky bez rozdílu věku pak jistě potěší malé občerstvení.

Jarní bazárek dětského oblečení, obuvi, hraček, knížek a sportovních potřeb

Příjem čistých a zachovalých věcí proběhne v úterý 31. března od 8.00 do 18.00 hod. Za každou věc si účtujeme manipulační poplatek 1,- Kč (platí se při příjmu). Objemnější věci (kočárky, kola atp.) nabízejte z prostorových důvodů formou inzerátu (za 5,- Kč). Můžete v rozumném množství přinést i věci vhodné do Charity nebo Diakonie, kam vše po bazárku odvezeme. Prodej proběhne ve středu 1. dubna od 8.00 do 18.00 hod. V pátek 3. dubna od 8.00 do 12.00 hod. bude výdej neprodaných věcí a výplata peněz. Z výtěžku odečteme 10% ve prospěch KMC Sedmíkraska. Prosíme všechny ochotné maminky, aby nám s touto náročnou akcí pomohly.

Více na www.sedmikraska.wz.cz nebo na tel. 495 512 901 či 775 989 270 (Mgr. Valešová)

Letem, světem ... mládeže

Po všeobecném úvodu do světa mládeže přichází na řadu představení jednotlivých společenství ve vikariátech královéhradecké diecéze.

Vikariát Havlíčkův Brod

Kde se vlastně nacházíme?

Ačkoliv každý asi ví, kde leží Havlíčkův Brod, možná ne každý dovede vymezit hranice vikariátu, tedy oblasti, která spadá do péče skupiny kněží patřících k havlíčkobrodsku nejen zeměpisně, ale především z hlediska pastorační péče. Polohu bychom mohli přiblížit čtyřmi krajními body. Nejseverněji Golčův Jeníkov, nejjižněji Ždírec, východní hranice leží u Vojnova Městce a západní u Sázavky. Do vikariátu patří 27 farností.

Vysočina

Když by někdo položil otázku, co je charakteristické pro setkávání mládeže na havlíčkobrodsku, co je typické pro teď a tady v klimatu Vysočiny, dalo by se odpovědět různě. Tak třeba to klima.... nejedna akce byla zcela přeznačena a dostala nový směr díky změnám počasí. Tak se novoroční hudební setkání pro větrnou smršť stalo milým setkáním

dvou farností, s vystoupením místních kapel a skromným publikem. V zimě zase doznala změn noční pouť do Šlapanova ke svatému Petru a Pavlovi. Protože v Chotěboři padaly větrem střechy, rozhodli jsme se pěší pouť realizovat jen po Havlíčkově Brodě s růžencem v ruce, a pak posílnění farními zásobami, jsme vyrazili vozy do Šlapanova. Zde jsme chvíli adorovali, přestáli výpadek proudu a jeli domů. Setkání mělo jedinečnou atmosféru právě pro tu změnu a nečekanou variantu pouti.

Tanec a pouť

Ale nejde jen o počasí. Velký úspěch měl první ročník vikariátního setkání mládeže v tanečním stylu. Nešlo o akci typu zábavy nebo plesu. Učili jsme se od mistrů, od pátku večer do soboty odpoledne. Tanec je bohaté biblické téma, a tak jsme se v krátkém zamyšlení dotkli tance krále Davida a Salome. Není tanec, jako tanec. Zázemí nám poskytla obec Věžnice bezplatným pronájmem sálu. Zde jsme tančili, spali, jedli, smáli se, modlili se a v kapličky slavili mši svatou. Noční pouť. Rovněž právě rozbíhaná aktivita. Zatím jsme kromě pouti do Šlapanova, putovali také do Stříbrných hor. Bylo to po duchovní obnově v Havlíčkově Borové. A protože počasí nám situaci nijak nekomplikovalo, zkomplikovala nám ji po-

licie. Místní obyvatelé citlivě a pozorně zaznamenali aktivitu v půlnočním čase a neváhali uvědomit paní starostku a policii. Kaplan totiž zapomněl návštěvu kostela oznámit úřadům. Po mši svaté dorazilo auto plné policistů s nabitými zbraněmi. Efektivní byl zejména vstup do kostela. Zaccvakalo odjištění, ve dveřích se objevila jedna hlava, nad ní druhá a pak už jen překvapení. Návrat do Přibyslavi měl ve studené druhé části noci také své kouzlo. Povedeným setkáním s hojnou účastí byl i večer nad Bibli ve stylu lectio divina, tedy rozjímavého čtení. S připojenou soutěží, nejen biblickým, „riskuj“.

Plány

Plánujeme setkání na téma „Slovo a kniha v životě člověka“, a jsme zvědaví na ekumenický projekt našich animátorů, který budeme realizovat v březnu tohoto roku.

P. Pavel Sandtner a mládež vikariátu

Cesty misijními klubky královéhradecké diecéze

Misijní klubko (MK) je společenství kamarádů, kteří se společně scházejí, hrají různé hry, chodí na výlety, pořádají akce, vyrábějí věci pro misijní jarmark, malují misijní pohledy, získávají informace o životě lidí a dětí v misijních krajinách. Spojuje je snaha udělat něco pro lidi, kteří to mají (zejména co se týče materiální stránky) v životě těžší než my v České republice.

V ČR existuje přes sto misijních klubek a v naší královéhradecké diecézi je jich 20.

Tento rok budeme putovat po některých z nich, abychom se dozvěděli, jak členové těchto společenství tráví svůj čas, a abychom se mohli vzájemně inspirovat nápady. Naše první putování bude do Misijního klubka ve Dvoře Králové nad Labem.

Malí misionáři ve Dvoře Králové nad Labem

Oficiálně začalo naše klubko č. 33 fungovat dne 1. 5. 2006 převzetím zakládací listiny od ředitele Papežských misijních děl dětí, P. Jiřího Šlégra, ve Špindlerově Mlýně. Už tehdy jsme tam s sebou přivezli finanční dar získaný prodejem misijních koláčků. Neoficiálně jsme tedy mnohem starší. Členy klubka jsou děvčata i chlapci, starší i mladší, věřící i nevěřící, prostě děti, které chtějí pomáhat strádajícím kamarádům v zemích třetího světa.

Scházejí se nepravidelně, především tehdy, když přemýšlíme, co by se dalo podniknout. V současné době jsme připravili několik postních aktivit pro děti z farnosti, každý rok prodáváme misijní koláče a slavíme Misijní neděli. Na besedu k nám zavítal P. Jiří Šlégr se zajímavým vyprávěním i předměty, které si z misie přivezl. Loni jsme se podíleli na natáčení Misijního magazínu ve studiu televize Telepace v Ostravě.

Tak to jsme my - Klubko ze Dvora

Při setkáních probíráme různé osvětové materiály a mnohdy se nestačíme divit: 250 milionů dětských otroků, smrt 1270 dětí každou hodinu z nedostatku potravin, hygienické péče a pitné vody, téměř 4 miliardy lidí, kteří neznají radostnou zvěst evangelia a další – to jsou cifry, které by neměly nechat lhostejným nikoho.

Program misijních nedělí

Jen v krátkosti zmíním několik našich programů minulých misijních nedělí, které třeba poslouží jako inspirace. Jedním z nich byla fiktivní restaurace „U veselého Škorpiona“, kde

děti nabízely zájemcům pochoutky jako „račí klepeta pozpátku“, „monzunový déšť“, „tee-pee trosečníka“ aj. - jednoduchá jídla z těstovin, avšak servírovaná na nejvyšším stupni kultury. Dále jsme pořádali „Lunapark“ s různými zábavnými atrakcemi, nebo „Fit centrum“ nazvané jak jinak než „U veselého Škorpiona“ - tady si přišli na své kadeřnice, provozovatelé sauny, posilovny a různých sportovních disciplín. Návštěvníci jsou vždycky štedří a díky tomu se podaří nashromáždit pěkný finanční dar.

Loňský rok jsme věnovali jedné konkrétní zemi ležící daleko od nás – Papui Nové Guinei. Dva bývalí misionáři z Papui, bratr Marian z Polska a sestra Daniela z Hradce Králové, přijali pozvání, aby se podělili se svými zkušenostmi se zakládáním školy, elektrifikací vesnice, náboženskou výchovou. Poté následoval misijní jarmark, kde děti nabízely své výrobky. K již tradičnímu sortimentu malovaných hrníčků, koláčů a svíček přibýly zajímavé fotografie ve zdobených rámečcích či vlastnoručně vypěstovaná mrkev nebo macešky. Následně se každý ze zájemců ocitl na pomyslném letišti. Před vstupem do fary si zakoupil letenku na Papuu Novou Guineu a zaujal své místo v „letadle“. Zde již letušky podávaly informace nezbytné k pobytu v této oceánské zemi. Například o nebezpečném hmyzu anebo také o nutnosti navštívit směnárnu, jelikož u primitivních kmenů slouží dodnes za oficiální platidlo prase a mušle. Dále už se návštěvníci Papui pohybovali svobodně mezi „domorodým obyvatelstvem“. Absolvovali školní výuku, kurz tance, seznámili se s duchovním životem, podnikli výlety, kulturou, vyzkoušeli přebrodit řeku, ochutnali místní speciality – to vše za úměrnou cenu prasete a mušlí. Prostory královédvorské fary byly účelově vyzdobeny předměty, které nám bratr Marian propůjčil. Moderní promítací technika umožnila shlédnout záznamy ze života našich papuánských kamarádů.

Rádi jsme se podělili se svými zkušenostmi. Třeba povzbudí další zájemce, kteří mají chuť dát své nápady, znalosti, důvtip, čas, štedrost, zájem něco se dozvědět a prožít do služeb Misijního díla dětí.

Na misijní neděli 2008 jsme se se všemi zájemci přenesli na Papuu Novou Guineu

s. M. Ludmila

Charitní listy

Domácí zdravotní péče

Nemusím nikam chodit!

Pacientovi, který je propuštěn z nemocnice, musí sociální sestra zajistit následnou péči, pokud ji jeho stav vyžaduje. Tak tomu bylo i u paní Marie K. z Opatovic, která byla na operaci s bérčovými vředy. „Byla jsem překvapená, že je něco takového. Pan doktor mně nabídnul, že mně to budou jezdit převazovat. Je to velké usnadnění, nemusím nikam chodit, sestřička přijede, je hodná, jsem moc spokojená.“ Paní Marii je přes 80 let, žije v rodinném domku se synem. „Syn mě tak nemusí nikam denně vozit a čekat na mě u doktora. Na kontroly se mnou jezdí, to ano.“ Zatímco paní Marie vypráví o rodině, o životě, sestřička Zuzanka jí vyměňuje převazy na nohou. „Těším se na pravnoučku. Chodí do 1. třídy, bydlí daleko, ale na jarní prázdniny přijede. Má to tady moc rád.“ Jiného vnuka má paní Marie v Pardubicích. „Žije s přítelkyní, jezdí za námi oba. Ona nám vždycky vypere. Ne to malé prádlo, to peru sama, ale povlečení, přehozy přes kanape a tak.“

Hezký den, sestřičko!

„Zítra přijedete zase vy, sestřičko?“ ptá se paní Marie K., když odcházíme. A spokojená je, i když se dozví, že přijde kolegyně. Vždyť „jsou všechny moc milé,“ jak nás paní Marie ubezpečila během rozhovoru mnohokrát. A jak vypadá sestřičky pracovní den? „Ráno začínají odběry krve, inzulinu, potom převazy, rehabilitace, komplexní péče. Navštívíme kolem 15 klientů,“ říká Zuzana Cepková. „Při

Ilustrační foto. Zdravotní sestra pardubické Charitní ošetrovatelské služby ošetřuje pacienta v domácnosti.

mateřské dovolené jsem to zkusila 2x týdně – v Pardubicích, pak jsme se stěhovali do Hradce Králové, takže jsem to přerušila, ale teď po mateřské jsem znovu nastoupila do Oblastní charity v Pardubicích na celý úvazek.“ O sestřičce Zuzaně si povídáme i s vrchní sestrou CHOS Pardubice, Marií Hubálkovou: „Jsem moc ráda, že u nás Zuzana nastoupila. Sestřiček si vážím, protože vím, co práce v terénu obnáší. Hlavně je duševně náročná, protože se musíte rozhodnout sama, když se u pacienta něco děje. Kdy zavolat lékaře, záchranku nebo pohotovost. Zuzana dříve pracovala v Praze na JIP, takže to je velký přínos. Takové sestry se opravdu umějí samostatně rozhodnout.“ Sestřička v terénu musí být také dobrý řidič a – jak poukazuje Marie Hubálková: „V zimě je 20 pod nulou, v létě je v autě 40 nad nulou. Práce v terénu není vůbec jednoduchá!“

Zajistíme i těžkého pacienta

Domácí zdravotní péče roste i kvalitativně. Jednotlivá střediska shánějí sponzory a peníze, aby si nakoupila přístroje, kterými zajistí péči u složitějších pacientů. „V dnešní době je charita schopna zajistit i pacienta v téměř intenzivní péči, když nám ho nemocnice propustí. Máme pacienta na plnou parenterální výživu, 2 pacienty, kteří jsou na plné plicní ventilaci, což jsou vlastně pacienti z „ÁRA“. Máme oxygenátory, odsávačky, infúzní pumpy, dávkovače,“ říká Marie Hubálková.

Domácí hospicová péče

Domácí hospicová péče, to je péče o pacienty, kteří umírají. Zatím je zajišťována pomocí domácí zdravotní péče. V letošním roce by měl vzniknout pilotní projekt VZP, kdy ministerstvo zjistí, jak bude péče nákladná a jak ji financovat. Když si to rodina přeje a nemocnému to umožní, což je

pokračování na str. 14

ZEPTALI JSME SE...

Mgr. Marie Hubálkové – vrchní sestry Charitní ošetrovatelské a pečovatelské služby Pardubice a vrchní sestry všech středisek domácí péče v královéhradecké diecézi, kterou zastupuje také ve zdravotnickém kolegiu Charity ČR.

Srovnání a pohled na domácí péči se tedy nabízí i v mezinárodním měřítku..?

V loňském roce jsem byla na Mezinárodní konferenci Charitních ošetrovatelských služeb (dále jen CHOS) v Srbsku a od té doby jsem mnohem spokojenější. Víte, tady v Čechách se hodně naříká, ale já jsem si tam uvědomila, že z postkomunistických zemí jsme v oblasti charitních ošetrovatelských služeb nejdál.

Čím si to vysvětlujete?

Češi jsou asi šikovní a pracovití lidé, ne? Domácí zdravotní péče byla u nás brzy uzákoněná, a protože už funguje 17 let, je daleko. Už před 6 lety jsem na kongresu domácí péče v zahraničí zjistila, že jsme vlastně za deset let v úrovni domácí péče dohnali západní státy. To mě těší.

Jak si stojí CHOS v Pardubicích?

Myslím si, že velmi dobře. V Pardubicích fungují 4 organizace poskytující domácí zdravotní péči. Konkurence je tedy velká. Záleží také na tom, jak je lékař s úrovní domácí péče spokojen, a podle toho si vybírá, komu práci zadá. Pacient sám má právo si agenturu vybrat. V případě, že není spokojen, může ji změnit. Je možné říci, že se nám v posledních letech dařilo. A rozrostli jsme se tak, že jsme největší CHOS v královéhradecké diecézi, což s sebou přináší

pokračování na str. 14

ZEPTALI JSME SE...

velké starosti, ale díky tomu můžeme poskytovat mnohem více péče potřebným. V budoucnosti se chceme více věnovat domácí hospicové péči.

Působíte v Oblastní charitě Pardubice od začátku? V čem se CHOS nejvíce změnila?

Nebyla jsem u zrodu této charity. Když jsem sem nastoupila, měla za sebou asi 5 let práce. Nicméně se stále potýkala s problémy začínající organizace a museli jsme hledat cesty, jak z ní vybudovat prosperující organizaci. Při dnešním pohledu zpět mohu říci, že se nám to za ta léta s pomocí Boží a dobrodinců snad podařilo. V dnešní době jsme již známou organizací, která má dobré jméno jak u pacientů, lékařů, tak i úřadů. Snažíme se pracovat tak, abychom toto dobré jméno upevňovali a zachovali. Charita je zařízením katolické církve. Je pro mnohé pacienty prvním setkáním s církví. Jsme se vědomi, jak důležité je prezentovat ji co nejlépe.

Vladka Dobešová

Domácí zdravotní péče

pokračování ze str. 13

čím dál častější, je charita schopna tuto péči zajistit. „Myslím si,“ říká Marie Hubálková, „že každý člověk by nejraději zemřel se svými blízkými, uprostřed těch, kteří ho mají rádi. Je to opravdu intenzivní péče.“ Požadavky na zajištění domácí hospicové péče se budou časem stupňovat, jak vrchní sestra předpokládá: „Budou to především požadavky na tým zaměstnanců. Pacient by měl mít možnost mít u sebe nejen zdravotní sestru a lékaře, ale i osobního asistenta. Měl by mít možnost hovořit s duchovním, s psychologem, psychiatrem, v týmu by neměli chybět sociální sestra, nutriční terapeut. Teď například, má-li pacient ascites (pozn.: ascites je stav, kdy se pacientovi nahromadí v břišní dutině tekutina), musí jít do nemocnice, aby mu jej lékař vypunktoval. Kdežto v budoucnosti, až se to uzákoní a odborný lékař bude moci tyto úkony provádět v domácím prostředí, pacient nebude muset nikam jezdit, protože je to pro něho zátěž.“

Vladka Dobešová

Láska je, když...

Kdysi na jaře loňského roku přišel k nám na oblastní charitu asi 60letý pán - prý potřebuje pomoc. V kanceláři mám vitrínu, ve které jsou vystaveny panenky z kukuřičného šustí a malované kraslice. Pán se na chvíli tím směrem podíval a v očích měl nepopsatelný, zvláštní výraz. Něco se mu na těch věcech nelíbí? - problesklo mi hlavou.

totiž několik měsíců leží na JIP ve fakultní nemocnici, plně závislá na plicním ventilátoru. Jediný pohyb, který jí tělo dovolí, je pohyb hlavou na jednu, nebo na druhou stranu. Nic víc, nic míň. Celé dny se dívá na černobílé kachličky a touží po jediném: Domů! Žijí spolu již přes 30 let. Rád by se o ni doma s pomocí našich zdravotních sester domácí péče postaral! „Víte, moje paní kdysi také vyráběla takové krásné panenky ze šustí.“ Aha, porozuměla jsem náhle tomu jeho výrazu při pohledu do vitríny. „A kde se to naučila?“ Jak je ten svět malý! Krátce na to jsem se dozvěděla, že paní Eva se jako učitelka mateřské školy zúčastnila před 17 lety kurzu, který vedla jedna paní ze Slovenska. A ta Slovenka byla moje maminka, která k nám jezdila hlídat naše děti, zatímco já organizovala tehdy v Impulsu různé zájmové kurzy. Podle fotografie, kterou mi pán ukázal, jsem si paní Evu vybavila. Slzy nostalgie střídala radost, s radostí přicházela naděje. Uděláme všechno, co bude v našich společných silách! V tomto duchu jsme se rozešli.

Setkání předvánoční - manželé Schejbalovi jsou již přes 5 měsíců doma. Nesou společně tíhu přetěžké nemoci, prožívají náročné chvíle, ale jsou spolu, a to znamená - ŠTASTNÍ!!! Smekám před nimi a před LÁSKOU, která u nich tak zřetelně bydlí, a ptám se, čím to je, že tak pokorně přijímají svoji situaci?! A pak v rozhovoru zazní: „Víte, měli jsme trochu obavu z toho, že k nám bude chodit řádová sestřička (pozn. naše Helenka - zdravotní sestra charitní ošetrovatelské služby), my jsme totiž nevěřící. Ale ona je naše sluníčko.“ Oni dva a nevěřící? Nechápu. Když věřím tomu, že Bůh je LÁSKA a kde přebývá LÁSKA, tak tam přebývá Bůh a...- skládám si to v hlavě dokupy.

A pak se ještě dovíte, že paní Eva slaví na Štědrý den 60. narozeniny, na což si připijeme bílým vínem. Pan Jaroslav podává manželce sklenku a ona brčkem tiše srká, všichni cítíme, že jsme přítomni uprostřed něčeho těžkého, velkého, smutného a krásného zároveň...

Kráčíme s mužem domů zasněženou polní cestou podél kolejí a víme, že jsme právě byli v Betlémě. A že jsme byli velice obdarováni. Schejbalovi, děkujeme.

Aneta Maclová, Oblastní charita Hradec Králové

Dárcovská SMS

Projekty Oblastní charity Hradec Králové můžete podpořit i dárcovskou SMS ve tvaru:

DMS CHARITAHK na tel. číslo 87777.

Cena jedné SMS je 30 Kč, Oblastní charita Hradec Králové obdrží 27 Kč. Tuto službu zajišťuje Fórum dárců. Takto získané finanční prostředky budou použity na podporu projektů Oblastní charity Hradec Králové, o kterých se bližší informace dozvíte na www.hk.charita.cz/ochhk.cz.

Děkujeme !!!

Více informací o dárcovství na www.darcovskasms.cz.

Ciompi String Quartet

benefiční koncert

Výtěžek koncertu bude věnován Diecézní charitě Hradec Králové na projekt „Adopce na dálku“
Koncert se koná pod záštitou Velvyslanectví USA

Eric Pritchard housle   Jonathan Bagg viola
Hsiao-mei Ku housle   Fred Raimi violoncello
Patricia Goodson klavír

Ervin Schulhoff
Pět kusů pro smyčcový kvartet WV 68
Antonín Dvořák
Klavírní kvintet č. 2 A dur op. 81 (B.155)
Franz Schubert
Smyčcový kvartet č. 14 d moll D.810 - „Smrt a dívka“
Vstupné dobrovolné

www.fhk.cz
www.hk.caritas.cz/adopce

12. 3. 2009 19:30 hod.
Sál Filharmonie Hradec Králové

AKTUALITY

Rekordní výtěžek letošní Tříkrálové sbírky

PRAHA: Celostátní výtěžek letošní Tříkrálové sbírky je nejvyšší v její devítileté historii. Do více než čtrnácti a půl tisíce (14 727) zapečetěných pokladniček vybrali koledníci **téměř 64 milióny korun českých** (63 774 919 Kč). Spolu s dárcovskými SMS, které přišly od diváků televizního Tříkrálového koncertu ze 4. 1. (celkem 393 552 Kč), činí prozatímní celostátní výnos letošní koledy **64 168 471 Kč** (k 3. 2. 2009). Tříkrálová sbírka pořádaná Charitou ČR je největší dobrovolnickou akcí v České republice. Více také na www.trikralovasbirka.cz.

HRADEC KRÁLOVÉ: Téměř o milión korun více než loni vynesla Tříkrálová sbírka 2009 v královéhradecké diecézi. Letos darovali lidé do tříkrálových kasiček **rekordních 8,9 mil. korun českých**, přesně 8 896 830,- Kč*. „Děkujeme všem, kdo do sbírky přispěli. Díky patří také koledníkům a organizátorům akce. Letos charity vyslaly do ulic rekordních přes 2000 skupinek tří králů. Bez jejich pomoci by nebylo možné sbírku zrealizovat,“ uvedla Bc. Alena Lorencová z Diecézní charity Hradec Králové, koordinátorka sbírky.

Stejně jako v předchozích letech se pokladničky nejvíce naplnily koledníkům Oblastní charity Ústí nad Orlicí (1 767 805,50 Kč*) a Oblastní charity Havlíčkův Brod (1 269 662,- Kč*). Velmi štedří byli i obyvatelé Náchodska, Chrudimska, Rychnovska, Litomyšlska, a Poličska. Také v krajských městech darovali lidé do Tříkrálové sbírky více než loni, v Hradci Králové a okolí 333 000,- Kč*, v Pardubicích a okolí 418 487,- Kč*.

Výtěžek Tříkrálové sbírky charity použijí na pomoc nemocným, handicapovaným, seniorům, matkám s dětmi v tísní a dalším potřebným v regionech, kde se sbírka konala. Část výnosu sbírky je určena na humanitární pomoc do zahraničí. Většina našich charit z darovaných peněz pořídí nový zdravotnický materiál, pomůcky a vybavení pro Charitní ošetrovatelskou a pečovatelskou službu. Zdravotnické pomůcky a přístroje zakoupí z výtěžku sbírky například i Hospic Anežky České v Červeném Kostelci, který provozuje zdejší oblastní charita. Výstavbu Domu pokojného stáří sv. Josefa v Rosicích nad Labem podpoří z Tříkrálové sbírky Oblastní charita Pardubice. Seniorům je určen také Klub Atrium, na jehož stavbu letos přispívali obyvatelé Kutné Hory a okolí. Vybavení a provoz azylových domů pro matky s dětmi v tísní podpoří z vykoledovaných peněz charita v Hradci Králové a také v Náchodě.

Výsledky Tříkrálové sbírky 2009 v jednotlivých charitách najdete na str. 16. Více informací včetně fotogalerie z koledování v naší diecézi najdete na www.hk.caritas.cz. (Jana Karasová)

Poznámky: * Jde o výsledky ke dni 10. 2. 2009, které jsou do doby, než budou zkontrolovány všechny doklady, pouze orientační.

KALENDÁŘ NA BŘEZEN

Benefiční koncert CIOMPI STRING QUARTET pro Adopci na dálku®

12. 3. v 19:30 hod.
Sál Filharmonie Hradec Králové

Koncert se koná pod záštitou
Velvyslanectví USA.

Pořádají
Filharmonie Hradec Králové
a Diecézní katolická charita
Hradec Králové.

Vstupné dobrovolné.
Výtěžek bude věnován projekt
školy pro chudé indické děti
v Manche v rámci projektu
Adopce na dálku®.

Více na pozvánce vlevo a na
www.hk.caritas.cz.

Benefiční koncert pro Domov sv. Josefa

Koncert se uskuteční k počtě
památky svátku sv. Josefa,
patrona Domova sv. Josefa pro
nemocné roztroušenou sklerózou
v Žirči u Dvora Králové n. L.

Protagonistou koncertu bude
Slávek Klecandr
ze skupiny OBOROH.

19. 3. v 17 hod.
kostel sv. Jana Křtitele
ve Dvoře Králové nad Labem
Vstupné dobrovolné.

NAPSALI NÁM...

Dostali jsme dárek

Děkujeme paní ředitelce Charity Přelouč ing. Zdence Kumstýřové za předvánoční besedu s panem biskupem Josefem Kajnekem. Již potřetí pan biskup s námi v Přelouči besedoval. Atmosféra besedy byla krásně předvánoční, poučná, zábavná, všichni jsme odcházeli s mírem v duši. Slova pana biskupa a příběhy ze života nám osvětlují životní cestu a neseme si je do celého nového roku.

Za vše děkujeme panu biskupovi i paní ředitelce a přejeme oběma Boží ochranu a Boží požehnání a ještě jednou díky.

Účastníci besedy
dne 19. 12. 2008 v Přelouči

• • • Vzdělávání • • •

**Semináře
pro zdravotní sestry****Termíny seminářů pro jaro 2009:**

- 5. 3. *Komunikace se seniory*
- 9. 4. *Péče o klienty s Parkinsonovou chorobou; Péče o klienty po cévní mozkové příhodě*
- 16. 4. *Péče o imobilní klienty; Výživa seniorů*
- 14. 5. *Umírání a smrt v práci pracovníka v sociálních službách*
- 4. 6. *Bazální stimulace*
- 16. 6. *Řešení konflikt. situací*

Další semináře v roce 2009:

- 2. 4. *Nové postupy v přednemocniční první pomoci*
- 5. 2., 7. 5. *Komplexní ošetrovatelská péče o nemocné s demencí; Komunikace s „problémovými typy“ klientů; Komunikace sestry a klient, asertivita*

Tyto semináře (s možností získání kreditů) pořádá Oblastní charita Červený Kostelec ve spolupráci s Curatio v edukačním centru Háčko (možnost ubyt. a stravování).

Informace a přihlášky: Mgr. Marcela Frýbová, Háčko (Manž. Burdychových 245, 549 41 Červený Kostelec), tel.: 491 420 121/34, e-mail: frybova@hospic.cz, <http://www.ochck.cz>.

**Kvalifikační kurz
pro pracovníky
v sociálních službách**

Akreditace kurzu č. 2008/108 – PK
Druh kurzu: Kvalifikační kurz podle §37 vyhlášky č. 505/2006 Sb.

Kde: Edukační středisko OCH Červený Kostelec - Háčko, Manž. Burdychových 245, Červený Kostelec
Kdy: 20. 2. – 26. 6. 2009 (1x za 14 dní, pá – so 8:00 – 15:30)

Kurz bude ukončen závěrečnou zkouškou 27. 6. 2009.

Rozsah: 150 h. teorie, 30 h. praxe

Kurz je určen pro všechny pracovníky v sociálních službách. Cílem je komplexní rozšíření znalostí, dovedností i schopností v oblasti sociální práce, sociální péče a sociální pomoci. Je sestaven podle požadavků zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách a splňuje požadavky zákona na kvalifikaci pracovníků v sociálních službách.

Zájemci se mohou hlásit na tel. 491 610 311 – Marcela Frýbová nebo na e-mail: frybova@hospic.cz.

AKTUALITY

Charita v Poličce pořádala dětský karneval

POLÍČKA: Více než 200 dětí i dospělých se přišlo v neděli 8. února 2009 pobavit a zaskotačit do společenského domu Jordán v Poličce na akci nazvanou „Karnevalová plavba“. Akci pořádala Oblastní charita Polička a její výtěžek bude použit na podporu AC dílen pro osoby s mentálním postižením. (Štěpán Plecháček)

Výsledky Tříkrálové sbírky 2009 v královéhradecké diecézi*

Oblastní charita (OCH) Farní charita (FCH)	počet pokladniček	vybraná částka /v Kč/
OCH Červený Kostelec	120	469 761,00
FCH Dolní Újezd u Litom.	33	182 078,00
FCH Dvůr Králové n.L.	14	49 866,50
OCH Havlíčkův Brod	275	1 269 662,00
FCH Hlinsko v Čechách celkem	109	515 505,00
z toho dobrovolná FCH Skuteč	31	125 113,00
FCH Hostinné	26	89 532,00
OCH Hradec Králové	115	333 000,00
FCH Chrudim	90	410 490,00
OCH Kutná Hora	80	276 489,00
FCH Litomyšl	71	304 191,00
FCH Náchod	129	629 773,50
FCH Neratov	7	39 567,00
FCH Nové Hradky u Skutče	37	141 421,00
Dobrovolná FCH Nové Město n. Met.	38	151 864,00
OCH Pardubice celkem	153	418 487,00
z toho dobrovolná FCH Chrast u Chrudimi	27	98 808,00
z toho dobrovolná FCH Luže	25	78 711,00
OCH Polička	111	439 079,00
Charita Přelouč	62	94 140,00
FCH Rychnov n. Kněž. celkem	153	725 392,00
z toho dobrovolná FCH Dobruška	67	320 870,00
FCH Studenec u Horek	29	124 149,00
OCH Trutnov	7	27 881,00
FCH Třeběchovice celkem	19	92 534,00
z toho dobrovolná FCH České Meziříčí	6	30 277,00
OCH Jilemnice	41	199 480,50
OCH Jičín	33	144 682,00
OCH Ústí nad Orlicí	413	1 767 805,50
Celkem	2165	8 896 830,00

Poznámka: * V tabulce jsou uvedeny výsledky Tříkrálové sbírky 2009 v královéhradecké diecézi k 10. 2. 2009. Do doby, než budou zkontrolovány všechny doklady, jsou uvedené částky v této tabulce pouze orientační.

Na charitní „tříkrálové“ konto číslo 33001122/0800 u České spořitelny je možné přispět i nadále, sbírkový účet je otevřen celoročně. Do Tříkrálové sbírky je možné přispět i dárcovskou SMS ve tvaru **DMS KOLEDA na číslo 87 777** (cena jedné DMS je 30 Kč, Charita obdrží z této částky 27 Kč).

Více také na www.hk.caritas.cz nebo www.trikralovasbirka.cz.

DĚKUJEME VŠEM LIDEM, KTEŘÍ PŘISPĚLI NA ČINNOST CHARITY DO TŘÍKRÁLOVÝCH KASIČEK. DÍKY PATŘÍ TAKÉ VŠEM ORGANIZÁTORŮM TŘÍKRÁLOVÉ SBÍRKY, KOLEDNÍKŮM A DOBROVOLNÍKŮM CHARIT.

*Diecézní katolická charita Hradec Králové
a charity v královéhradecké diecézi*

Ztrácejí se nám farnosti...

Na internetu je možné najít dobrý přehled o farnostech královéhradecké diecéze (www.diecezehk.cz). Ale každý rok se některé z nich ztratí? Co se s nimi stalo?

Není to „církevní tunelování“ ani žádný počítačový virus, který je vymaže ze seznamu. Zmenšení počtu farností v seznamu na webu je důsledkem probíhajícího procesu slučování farností. Můžeme přesně popsat, kdy se jaké farnosti „ztratily“ a také co se s nimi stalo. Do roku 2003 bylo v Královéhradecké diecézi 447 farností a dvě duchovní správy. Postupně byly některé malé farnosti, ve kterých již léta kněz nesídlil, sloučeny do větších celků. Tak formálně během pěti let zaniklo 160 farností. Od 1. ledna 2009 máme v diecézi 287 farností.

Jak tento proces přijímají kněží a jak farníci?

Někteří kněží slučování velmi přivítali, především v oblastech, kde měl jeden kněz na starosti mnoho farností, například na Trutnovsku a Jičínsku. Některí se slučováním nespěchají z různých důvodů – především je s tím spojeno mnoho administrativní práce, je třeba udělat důkladnou inventuru majetku. Chtěli jsme, aby konkrétní návrhy ke slučování byly dobře prodiskutovány ve farnostech, kterých se to týká, a aby odtamtud vzešly návrhy na sloučení. Také je důležité vše vysvětlit farníkům, aby se nebáli, že se pro ně něco změní k horšímu. Objevilo se několik protestů proti sloučení, částečně byly motivovány obavou z budoucnosti místního společenství věřících, svou roli sehrály také ekonomické otázky. V objasňování důvodů slučování farností, a ve vysvětlování důsledků jsme asi neudělali dost.

Co je na slučování náročné?

Na procesu slučování se podílí jak duchovní správci a jejich pomocníci ve farnostech, tak i vikariátní účetní. Hodně práce navíc má právní a administrativní odbor biskupství – od shromažďování podkladů až po nové zápisy do katastru nemovitostí a oznámení na Ministerstvo kultury. V některých farnostech je náročné vysvětlit lidem, proč je správné ke slučování přistoupit, je nutná otevřená komunikace s jasným vysvětlením. A pak jde jen o pečlivý administrativní proces v součinnosti duchovního správce, účetní a biskupství.

Má slučování farností nějaké pozitivní důsledky?

Positiva sloučení lze vidět z několika úhlů. Administrativně nemusíme evidovat v různých výkazech (účetní výkazy, úkony duchovní správy,...) o stovky kolonek více, většinou s nepatrnými hodnotami. Administrativa biskupství a především farnosti se výrazně zjednoduší, vede se jen jedno účetnictví, jedny matriky, neudržují se zbytečně navíc desítky právnických osob s povinností evidence a účetnictví,... V pastorační rovině můžeme směřovat k tomu, že několik dosavadních farností spravovaných z jednoho místa bude více motivováno tvořit jedno společenství vykazující znaky farnosti. Zde bych rád připomněl, že nezáleží tolik na tom, zda určité území bylo kdysi prohlášeno farností, ale zda tak žije i dnes. Zda jde o „životaschopné“ společenství věřících, vedené vlastním duchovním správcem. Do popředí se staví pastorační úkol farnosti, činnost

církve dovnitř i navenek, která zasahuje i lidi mimo církev. Z požadavků církve jednoznačně vyplývá, že farností lze nazvat jen společenství které má svého vlastního pastýře a je schopné života – např. katecheze, bohoslužby, příprav a udílení svátostí, služby, misie,... Bezesporně půjde často o větší území než dříve, ale také musíme přijmout fakt, že máme jiné prostředky, než měli k dispozici lidé v minulosti. V 18. století bylo jedním z kritérií při stavbě kostelů a zakládání nových farností to, aby člověk nemusel jít do kostela na mši sv. déle než jednu hodinu. Veřejná doprava v naší době je v neděli v mnoha místech nepoužitelná, ale autem – s potřebnou vzájemnou výpomocí – se dnes dostaneme na mši svatou podstatně dříve.

Má slučování také negativní dopady? A jak se s nimi vyrovnat?

Nevím, zda to vůbec nazvat negativním dopadem – negativně je často vnímáno množství práce spojené se slučováním, která však vnáší pořádek a jasno do evidence majetku. S určitou obavou vzhlíží v některých obcích ke sloučení hospodaření a s tím spojenou obavou z nakládání s majetkem farnosti. Vyjádřit by se to dalo slovy: „*my na ně budeme doplácet, oni se budou starat jen to své...*“. Na tyto obavy lze odpovědět jednak poukazem na potřebnost solidarity a vzájemné pomoci, na to, že po sloučení už nebude „my“ a „oni“, ale jen „my“ – je to podobné, jako v manželství po svatbě. A chceme také, aby ve sloučených farních obvodech vznikla nová Ekonomická rada i Pastorační rada farnosti, ve které budou zástupci sloučených farností. Ve společném účetnictví lze jednotlivé obce či bývalé farnosti evidovat tak, aby byl přehled o příjmech a výdajích za každý kostel zvlášť. Víím, že tomu tak většinou je.

Budou se nám ze seznamu ztrácet další farnosti? Je třeba pokračovat a proč?

Doufám, že budou. V roce 2009 by mělo být připraveno ke sloučení dalších několik desítek farností, takže jejich počet se opět k 1. 1. 2010 změní. Nedá se dnes přesně říci, jaký bude definitivní počet, ale určitě bude menší, než 250, snad by mohl klesnout i pod 200, ale to bude jistě trvat delší dobu. Protože jsou i rozumné důvody, proč se sloučením někde prozatím počkat, či ponechat farnost i nadále spravovanou *excurrento*. Pro praktické kroky byla v roce 2004 vydána „Směrnice pro slučování farností“ včetně tiskopisů a vzorů potřebných dokumentů, aby faráři věděli, jak při slučování farností postupovat.

Čím uzavřít tento článek?

Nebojte se slučování farností! Nebojte se, že přijdete o to, co je důležité pro život farnosti, o bohoslužby, katecheze apod.. Pokud máte pochybnosti o smyslu sloučení právě vaší farnosti, můžeme o nich společně hovořit a hledat cestu. Nebojte se zeptat ve farnostech, kde s tím již mají zkušenosti. A když se v budoucnu farní společenství rozroste, je velmi jednoduché vytvořit novou farnost. Je to podstatně jednodušší, než zrušit mnohé dosavadní.

Karel Moravec

Jirka nás předešel

Dne 23. ledna jsme se na náchodském hřbitově rozloučili s naším spolubratrem v mnoha službách Jiřím Jansou. V době, kdy jsme byli uváděni do činnosti akolytů v devadesátých letech, nepomysleli jsme si, že jeden z nás vykročí k Pánu tak časně.

Narodil se 7. prosince 1956 v Náchodě jako nejstarší ze tří bratrů. Po studiu na náchodském gymnáziu a nástavbě na ekonomické škole začal pracovat jako programátor. Počítače ho provázely po celou dobu, profesi programátora vykonával s mírnými obměnami téměř po celý život. Oženil se v roce 1978 a s manželkou vychovali společně tři děti. Byl velmi obětavým člověkem ve farnosti a společnosti.

Již v dětství byl tehdy krátce, když to tehdejší komunistický režim v letech 1968-70 umožnil, aktivním skautem a ihned po sametové revoluci spolupracoval s dalšími tehdejšími skautskými bratry na znovuoobnovení aktivní činnosti skautingu v Náchodě. Významně se podílel na založení a vedení 3. oddílu junáka v Náchodě, který je zaměřen na křesťanskou orientaci ve skautském hnutí. Sám se stal vedoucím 3. smečky včlat. Podílel se na výchově jedné generace včlat a skautů.

Jeho velkým koníčkem bylo fotografování. Zachycoval nejen všechny důležité události ve vlastní rodině, ale

dokumentoval většinu života farního společenství. Farníci v Náchodě věděli, že bezprostředně po významnější farní události budou na nástěnce viset Jirkovy fotografie s čísly, které trpělivě rozmnožoval podle objednávek farníků. Řada z nás má doma vzpomínku v podobě fotografií na svoji svatbu, křest svých ratolestí nebo první svatě přijímání pořízené právě z fotoaparátu Jiřího Jansy. Později fotografování rozšířil i na dokumentování farního inventáře. Využil svých programátorských znalostí a digitální fotodokumentaci databázově zpracoval pro část královéhradecké diecéze.

Na počátku devadesátých let se stal jedním z aktivistů a zakládajícím členem obnoveného spolku sv. Vavřince. Spolek převzal restituční nároky z minulosti a majetek předaný farní charitě byl na počátku dnešního Domu na půli cesty v Náchodě.

O svoji rodinu a manželství svědomitě pečoval a se svojí manželkou několikrát prožil kurzy Manželských setkání viz. foto.

Ve službě farnímu společenství byl aktivním členem v chrámovém sboru a od devadesátých let akolytou. Řadu let přísluhoval při mši svaté, podával svaté přijímání, navštěvoval staré a nemocné,... Každoročně zpíval na Květnou neděli a o Velikonocích na Velký Pátek pašije. Při zpěvu pašijí na květnou neděli v roce 2000 poprvé zasáhla nenápadná zákeřná nemoc, která mu ubírala síly a které Jiří po mnoha letech léčení 17. ledna 2009 podlehl. Ve farním společenství budeme ještě dlouho pociťovat, jak nám chybí, ale máme spravedlivou naději, že s radostí slouží jinde a navždycky.

Josef Šimon

Z fary v Týništi nad Orlicí voněl ovárek a jitrnice

V pátek a sobotu 13. a 14. února uspořádala farnost Týniště nad Orlicí masopust. Místní administrátor, páter Ivan Havlíček je známý tím, že často pořádá společenské akce nejen pro farníky, ale i místní občany a veřejnost z širokého okolí. Také je o otci Ivanovi známo to, že je gurmán v tom nejlepší slova smyslu. Tyto jeho dvě vlastnosti dávají tušit, co všechno se dá za obětavé pomoci farníků uspořádat. Masopust přilákal do prostor fary na 150 lidí, místních i z blízkého okolí. Měli možnost ochutnat zabijačkové speciality jako čerstvou tlačenkou, kroupy či vepřový rypáček. Nejvíce z hrnců mizelo mandarínovo tajemství, pokrm připravený přímo hlavním organizátorem. K dobré zábavě přispělo i divadelní vystoupení středověkých zbrojnošů, kteří si připravili krátkou hru

odehrávající se ve středověké krčmě. Zápletku vytvořila truhlice, která obsahovala lektvary natolik vzácné, že se o ní rytíři rozhodli utkat. A kdo truhlici nakonec získá? Vykutálený hostinský, který si svým komickým vystoupením a výborným herectvím, získal srdce všech diváků. Asi nemusím napovídat, kdo hostinského ztvárnil. Otec Ivan byl skutečně všude!

A co na masopust říkají farníci? „Akce tohoto typu výrazně pomáhají k vzájemnému poznávání, vstřícnosti a pochopení mezi farníky a nevěřícími občany města. Opět společně nalézáme krásu tradičních svátků,“ zhodnotila akci farnice Eva Martincová.

Farní masopust má v Týništi sice teprve tříletou tradici, ale určitě bude pokračovat i v dalších letech.

Lukáš Janeček

POMŮCKA OF, ANEL	OPADÁNÍ	UKLONŮJÍCÍ CITOSLOV- CE	SNAD	VELURVY		CHEM. ZN. PROTAKTI- NA	OLINA	LITERÁRNÍ ÚTVAR	JEHUČNAN		OKUPANT	3. ČÁST TA- JENKY	ŽENSKÉ JMÉNO
JINAK					BÁSNĚK ZARAŽENÝ					NĚMECKÝ DĚDEČEK			
1. ČÁST TA- JENKY										POPULÁRNÍ HUDBA HOSTINEC (JIHOEVRO- P.)			
ŽENSKÉ JMÉNO						HITLEROV- SKÁ POLICE							
SOLMIZAČNÍ SLABIKA			SLECHTIC- KÝ PŘÍDOMEK ROZPOUS- TĚDLO			RUSKÁ ŘEKA			FRANCOUZ- SKÝ LEKÁŘ MPZ LETA- DEL JAR				
	OŽEHNUTÍ	MEGAVOLT ČESKÝ DIRIGENT			„Roztrhl svůj šat, oblékl žíněné roucho a ...“ (pokračování v tajence)								
TÁTA													
BÝTI NA ŽVU									ZN. POKR- MOVÉHO TUKU				
MEZNÁ- RODNÍ KÓD ETIO- PIE				HÁDKA	ANGLUCKY NAHORU	ZKRATKA SEVEROŽA- PADU			ZN. NITONU			SUROVÁ NAFTA	PROVĚST SETI
2. ČÁST TA- JENKY						POPĚVEK SESKUPENÍ CVIČENCŮ			LETADLO				
	ZASYČENÍ	ROZMACH MPZ LETA- DEL INDONÉSIE							MPZ DÁNSKA	LOTERINÍ POUKAŽKA BELGICKÁ ŘEKA			
DOLŮ					KLADNÁ ELEKTRODA						PÍSMENO ŘECKÉ ABECEDY		
VÝPLNĚ OKEN					EVROPANKA						CHEM. ZN. ÁSTATU		

Řešení křížovky, včetně uvedení biblické knihy, kapitoly i verše, posílejte na adresu redakce (viz tiráž) do 15. 3. 2009. Odpověď je samozřejmě možné zaslat i elektronickou poštou na adresu: ikd@diecezezhk.cz. Vylosovaný úspěšný řešitel od nás získá věcnou cenu věnovanou **Karmelitánským nakladatelstvím**. Tajenka z minulého čísla: „*prospěch mnohých, aby byli spaseni*“ (1Kor 10,3) **Výherce:** Ing. Jaroslav Novotný, Hradec Králové

Rok svatého Pavla

1. Kde psal svatý Pavel první list Soluňanům?

- v Soluni
- v Korintě
- v Makedonii
- v Římě
- v Aténách

2. Koho vysílá svatý Pavel do Soluně, aby tamní věřící povzbudil a utvrdil ve víře?

- Timoteje
- Barnabáše
- Petra
- Benjamína
- nikoho

3. Co to je Paulinismus?

- označení pro náhlé obrácení ke křesťanství

- stav dočasné úplné slepoty (dočasná nevidomost)

- směry a skupiny v křesťanství, které zvláště zdůrazňovaly učení Pavla z Tarsu
- fenomén konce 17. století, kdy bylo jméno Pavel nejčastěji užívaným v Evropě
- proud v katolické církvi, který se zabývá životem a texty papeže Pavla VI.

4. Od kdy do kdy slavíme rok svatého Pavla?

28. 5. 2008 – 29. 5. 2009
10. 5. 2008 – 10. 5. 2009
29. 6. 2008 – 29. 6. 2009
10. 6. 2008 – 10. 6. 2009
1. 1. 2009 – 1. 1. 2010

5. Za vlády, kterého římského císaře zemřel svatý Pavel mučednickou smrtí?

- Caligula
- Claudius
- Tiberius
- Nero
- Titus

Na vaše odpovědi se těšíme do 15. 3. 2009.

Správné odpovědi z IKD 2/2009:

1) a; 2) a; 3) b; 4) d; 5) c.

Pravidla kvízu 2009: V každém kole je pět otázek, za každou správnou odpověď získáte 1 bod. Po dosažení nejméně 20 bodů jdete do slosování, ve kterém vylosujeme tři výherce.

Diář biskupů

Mons. Dominik Duka, OP

1. 3. 9.30 Sendražice, mše sv. a diskuse
1. - 7. 3. Králíky, exercicie biskupů s P. Markem Ivanem Rupnikem SJ
8. 3. 9.00 Pomezí, mše sv. a diskuse
9. 3. 10.00 HK, biskupství, schůze vikářů
11. 3. Velehrad, setkání kněží a jáhnů Moravy, přednáška: „Jak hlásat Boží slovo.“
12. 3. 9.00 Horní Sloupnice, konference vikariátu Ústí nad Orlicí
- 17.00 Praha, Karolinum, vernisáž výstavy o Bibli
13. 3. 10.00 HK, Aldis, výstava a konference o zvonech, referát
15. 3. 16.00 Dobřenice, mše sv. a diskuse
16. 3. 14.00 HK, biskupství, sbor konzultorů
17. - 23. 3. Pouť do Svaté země
24. 3. 9.30 Praha-Dejvice, jednání Stálé rady ČBK
25. 3. 10.30 HK, čp. 50, mše sv. s obnovou slibů sester vincentek
29. 3. 10.00 Týnec nad Labem, mše sv. a diskuse
- 13.00 Rokle, postní setkání s bohoslovci
30. 3. 14.00 HK, biskupství, kněžská rada
- 17.00 HK, Nové Adalbertinum, pastorační rada diecéze
31. 3. 9.00 HK, Nové Adalbertinum, konference DTI „Svatý Pavel – apoštol národů“

Mons. Josef Kajnek

- 1.-7. 3. Králíky, exercicie biskupů s P. Markem Ivanem Rupnikem, SJ
9. 3. 10.00 HK, biskupství, schůze vikářů
16. 3. 14.00 HK, biskupství, sbor konzultorů
21. 3. 9.00 Věžnice, žehnání Domu pro seniory
22. 3. 10.30 Trutnov-Poříčí, žehnání kaple sv. Josefa
28. 3. Pardubice, setkání katolických vězeňských kaplanů
30. 3. 14.00 HK, biskupství, kněžská rada
- 17.00 HK, Nové Adalbertinum, pastorační rada diecéze

Mons. Karel Otčenášek, arcibiskup

25. 3. 9.30 HK, katedrála Svatého Ducha, mše sv.

Ustanovení:

S platností od 1. 2. 2009 byl **P. Mgr. Ing. Aloiz Šeliga, CM**, řeholní kněz, ustanoven kaplanem v Dobrušce a excurrento kaplanem v Opočně.

Odchod ze služeb v diecézi:

K 31. 1. 2009 byl **P. Mgr. Ján Meluch, CM**, kaplan v Dobrušce, odvolán řádovým představeným ze služeb v královéhradecké diecézi.

Biskupství královéhradecké Diecézní centrum pro seniory vás srdečně zve na:

Fórum o mezigeneračních vztazích

Je určené všem minulým i budoucím účastníkům Pobytů pro prarodiče s vnoučaty a Dne pro prarodiče a vnoučata z řad prarodičů, dále ostatním prarodičům, animátorům seniorů (pracovníkům se seniory) i dalším zájemcům, kteří se zajímají o vztahy mezi prarodiči a vnoučaty.

Sobota 21. 3. 2009

**Hradec Králové - Nové Adalbertinum
(Velký sál)**

Akce se koná pod záštitou biskupa Mons. Dominika Duky, OP

Program:

- 8.15 – 9.15 – registrace účastníků
- 9.30 – 10.45 – Ing. Mgr. Marie Zimmermannová – pohled pedagogický a katechetický (přednáška + diskuze)
- 10.45 – 11.00 – přestávka
- 11.00 – 12.15 – PhDr. Jaroslav Šturma – pohled psychologický (přednáška + diskuze)
- 12.15 – 13.30 – oběd (individuálně)
- 13.30 – 14.45 – přednáška P. ICLic. Karla Moravce – pohled z hlediska pastorační (přednáška + diskuze)
- 14.45 – 15.00 – přestávka
- 15.00 – 16.00 – benefiční koncert Emy Hubáčkové a Vladimíra Župana

Přihlášky telefonicky, písemně, online formulářem, emailem nebo osobně. Uzávěrka 20. 3. 2009

Informace:

Biskupství královéhradecké - Diecézní centrum pro seniory
Velké nám. 35
500 01 Hradec Králové
tel.: 495 063 661 nebo 737 215 328
e-mail: dcs@diecezechk.cz
web: <http://seniori.diecezechk.cz> (online přihláška)
nebo www.animatori.cz
skype: seniori.diecezechk.cz

KONFERENCE „PAVEL Z TARSU – APOŠTOL NÁRODŮ“

31. 3. – 1. 4. 2009, Hradec Králové

Konferenci pořádá DTI ve spolupráci s Katedrou náboženské výchovy a charitativní práce Pedagogické fakulty UHK.

Cílem konference je představit vybrané teologické a kulturně historické aspekty životního poselství apoštola národů sv. Pavla. Pro všechny účastníky je vstup volný. **Další informace:** Diecézní teologický institut – Biskupství královéhradecké, Velké nám. 35, 500 01 Hradec Králové, tel. 495 063 428, e-mail: dti@diecezechk.cz.

Program:

Úterý 31. 3. 2009

Nové Adalbertinum, Velké náměstí 32, Malý sál

teologická sekce:

- 9.00 – 9.45 Pavlovy listy a jejich teologické poselství
ThLic. Vojtěch Brož
- 10.00 – 10.45 Zásadní christologické a trinitologické motivy u sv. Pavla
Prof. Ctirad Václav Pospíšil, Th.D., OFM
- 10.55 – 11.40 Ospravedlnění v listu Římanům
ThLic. Prokop Brož, Th.D.
- 11.50 – 12.35 Antropologie sv. Pavla
ThLic. Dominik Duka, OP
- přestávka
- 13.25 – 14.10 Církev v pavlovském poselství
prof. ThDr. Zdeněk Kučera
- 14.15 – 15.00 „...Abych mohl získat Krista a byl s ním spojen“ (Flp 3,8-9). Pilíře pavlovské spirituality
ThLic. Pavel Vojtěch Kohut, Th.D., OCD
- přestávka
- 15.30 – 16.00 Eucharistie u sv. Pavla
ThLic. Ing. Jiří Heblt
- 16.10 – 16.40 Spor o exegezi pavlovských knih v moderní době. M.-J. Lagrange, OP a jeho pavlovské komentáře
PhDr. Tomáš Petráček, Ph.D., Th.D.

- 16.45 – 17.15 „Máme Jeho tvář“. Re-prezentace pavlovské antropologie v próze Jaroslava Durycha, *Mgr. Jan Hojda*

Středa 1. 4. 2009

Nová budova UHK, Hradecká 1227/4, místnost A10

kulturně historická sekce:

- 9.00 – 9.45 Profil apoštola národů. Síla a slabost sv. Pavla
ThLic. David Bouma
- 10.00 – 10.45 Pavlova doba a jeho současníci
doc. PhDr. Jarmila Bednaříková, CSc.
- 11.00 – 11.45 Starokřesťanské památky spojené se sv. Pavlem, *PhDr. Radek Martinek*
- 12.00 – 12.45 „Conversio Pauli“. Pavlovo obrácení od patristiky po modernu
prof. PhDr. Jana Nechutová, CSc.
- přestávka
- 13.45 – 14.30 Ikony sv. Pavla v kontextu východokřesťanské spirituality
ThLic. Mgr. Karel Sládek, Th.D.
- 14.45 – 15.30 Drama Franze Werfela „Pavel mezi Židy“ v širším kontextu
prof. PhDr. Jiří Munzar, CSc.
- 15.45 – 16.30 Místa spojená se životem a působením sv. Pavla – diaprojekce
RNDr. Tomáš Reschel, Ph.D.

Časopis Rodinný život Srdce muže

Muži se nepochybně v mnoha věcech odlišují v porovnání se ženami – jinak se vyjadřují, chovají a myslí. Nejnovější číslo časopisu Rodinný život se snaží odpovědět na otázku, co znamená být mužem, jaké je nitro muže, jakou roli hraje zralý muž v životě manželském i rodinném, jaký je duchovní život muže. Přináší názory kněží, odborníků i samotných mužů – např. v anketě se muži zamýšlejí nad tím, co pro ně znamenají ženy, k čemu je potřebují. Čtenáři se také dozví, co dělat, když dítě začne koktat, do jakého věku je to normální a kdy už je potřeba vyhledat odborníka. Kněz Petr Mareček přináší další zajímavosti ze života apoštola Pavla. Ani v tomto čísle nechybějí soutěže pro děti i dospělé, křížovka, nabídka zajímavých knih, informace o programech pro celou rodinu nebo originálně pojatý recept. Předplatné či ukázkové číslo si můžete objednat na adrese: **Centrum pro rodinný život, Biskupské nám. 2, 771 01 Olomouc, tel.: 587 405 250, e-mail: rodina@arcibol.cz**

„Mladí pro církev – církev pro mladé“

Týden společné modlitby církve za mládež od 29. 3. do 4. 4. 2009. Zapojit se mohou jednotlivci všech věkových kategorií i celé farnosti. Příručka s návodem, jak tento týden prožít, bude k dispozici u kněží nebo na www.diecezechk.cz. Informace na Diecézním centru pro mládež, Velké nám. 32, 500 03 Hradec Králové, e-mail: dcm@diecezechk.cz, tel.: 495 063 421.

Nabídka letních táborů pro děti

Sdružení Přátelství při Katechetickém centru v Hradci Králové připravuje každoročně několik běhů letních táborů pro děti. Chcete zažít pár nezapomenutelných letních dnů plných dobrodružství a překvapení? Přihlašte se na náš tábor!

- Termín:** 27. 7. - 5. 8. 2009, fara ve Vrbatově Kostelci
Cena: 1 600,- Kč. Věk dětí: 10 - 13 let. Hlavní vedoucí: Anežka Moravcová
- Termín:** 16. - 23. 8. 2009, fara v Proseči u Skutče. **Cena:** 1 100,- Kč. Věk dětí: od 1. do 5. třídy. Hlavní vedoucí: Majda Nejmanová

Nové Adalbertinum

„Doctrina christiana – program vzdělávání veřejnosti, 3. semestr

sobota 7. března
Farní místnost; Nové Adalbertinum;
Velké nám. 32

- 9.00 - 10.30 *Filip Čapek Th.D.*,
Bible a archeologie,
archeologie a Bible
11.00 - 12.30 *Mgr. Petr Polehla*, Ir-
sko a počátky křesťanství v Evropě

Zprávy z ČM Fatimy Koclířov

Postní doba a Velikonoce v ČM Fatimě Koclířov

Tento požehnaný čas chceme posvěcovat v aktivitách připravující nás a naše hosty na návštěvu papeže Benedikta XVI. v České republice. S výjimkou 4. neděle postní (ten den budeme s biskupem Dominikem v Jeruzalémě) bude každou postní neděli dopolední program navazující na mši sv. v 9.00 hod. o tématech: Církev, Dějiny, Řím, Římský Biskup, Česká republika a 20 let svobody.

Jsou připraveny **tři mimořádné semináře**, na které je možné se přihlásit:

Čt 5. 3. - Ne 8. 3. Velký mariánský seminář na téma: „Modlitba, půst a víra“ vedený našimi kněžími, Olgou Merkovičovou a jejími hosty. Cena 930,- Kč

Pá 3. 4. - Ne 5. 4. Kanonizační procesy - Vatikán a ČR. Vede papežský prelát prof. ThDr. Jaroslav Němec. Cena 620,- Kč

Čt 9. 4. - Ne 12. 4. Svaté Triduum a vzkříšení ve společenství ČM Fatimy. Vede P. Pavel Dokládál s pastoračními asistenty. Cena 930,- Kč

Mimo tyto semináře s uvedenou cenou za ubytování a plnou penzí jsou připraveny celodenní programy na 1. soboty 7. 3. a 4. 4. 2009. Vždy v 10.00 hod. žehnání nemocných; 10.30 hod. mše sv. na úmysly poutníků, polední adorace za nová povolání, sv. růženec, hlavní přednášky ve 14.00 a v 15.00 hod., katecheze pro děti od 15.00 hod. Růženec světla na úmysly farností po přestávce od 16.30 hod.; hlavní koncelebrovaná mše sv. v 17.00 hod. Příleži-

tost ke svátosti smíření od 14.00 hod. (v březnu poprvé v nových zpovědních místnostech).

Sekce mladých FA v ČR připravuje své jarní setkání na víkend 13. - 15. 3. 2009. Je otevřené všem mladým. Můžete se připojit.

V sobotu 28. 2. 2009 se v Praze u Panny Marie Sněžné uskuteční Fatimské odpoledne od 13.30 hod.

Fatimskou vigilií ve čt 12. 3. v 18.00 hod. povede P. Pavel Kopecký a Fatimský den v pátek 13. 3. v 9.00 hod. P. Pavel Dokládál. (v Brně u minoritů fatimsko-loretánský den 13. 3. v 15.00 hod. - P. Pavel Dokládál)

Přijímáme přihlášky na zahraniční cesty: **25. - 28. 4. 2009** Polsko – Hnězdno, Czenstochowa, Krakow, Stary Licheń, Kalwaria Zebrzydowska, Wadowice, aj. **7. 6. - 14. 6.** Řím - sv. Pavel – Neapol, Pompeje aj., **14. - 21. 9.** Chorvatsko - Medžugorje; **5. - 16. 10. 2009** Lurdy - Fatima; **20. - 27. 10. 2009** podzimní Izrael - Svatá země

Je mimořádný zájem o **exercicie P. Eliase Velly** na Svatodušní svátky (31. 5. - 4. 6. a víkend 5. - 7. 6.), proto připomínáme nutnost včasného přihlášení. Další exercicie – Vnitřní uzdravení s P. Anthonym - pro mládež (16. - 23. 8.); Exercicie – vnitřní uzdravení pro všechny - P. James Manjackal (8. - 12. 9.). Formuláře přihlášek na všechny akce jsou k dispozici na www.cm-fatima.cz nebo je zašleme zájemcům poštou, stejně jako i celoroční program Fatimského apoštolátu v ČR.

Kontakt: Fatimský apoštolát v ČR, č. p. 195, 569 11 Koclířov u Svitav, tel./fax.: 461 543 164, mobil: 731 598 752, e-mail: recepcecmf@tiscali.cz nebo fatima@iol.cz; www.cm-fatima.cz

Číhošť

„Zde ve svatostánku je náš Spasitel“

Smírné pobožnosti v Číhošti: 14. 3.; 18. 4.;

Program: 8.30 Svatý růženec; 9.15 Mše svatá; 10.15 Výstav NSO – soukromá adorace; 12.45 Společná adorace; 13.30 Aktuální rozhovor; 15.30 Ukončení. Příležitost ke svátosti smíření.

Vlaková stanice Leština u Světlé n. Sázavou (vzdálená 6 km), na trati Kolín – Havlíčkův Brod.

Informace: Římskokatolická farnost, Číhošť č. 1, tel.: 569 432 782, e-mail: cihost@seznam.cz

Hoješín

Noční adorace v roce 2009 v Hoješíně:

6. - 7. březen, 3. - 4. duben, 1. - 2. květen, 5. - 6. červen, 3. - 4. červenec, 7. - 8. srpen, 4. - 5. září, 2. - 3. říjen, 6. - 7. listopad, 11. - 12. prosinec

Kontakt: Školské sestry Hoješín, S. Terezie – tel: 469 676 181, mobil: 723 180 121

Slatiňany

Kněží chrudimského vikariátu a Školské sestry OSF Slatiňany si vás dovolují srdečně pozvat na Modlitby za kněžská a řeholní povolání, které se konají každou 2. sobotu v klášterní kapli, Nádražní ul. č. 153 (asi 200 m od nádraží)

Termíny v roce 2009: 14. březen, 11. duben, 9. květen, 13. červen, 11. červenec, 8. srpen, 12. září, 10. říjen, 14. listopad, 12. prosinec

Program:

- 9.30 modlitba sv. růžence
- 10.00 Mše sv.
- 10.45 Adorace
- 11.15 občerstvení
- 11.45 Křížová cesta

Želiv

Duchovní obnovy v první sobotu

Termín: 7. 3. 2009; 4. 4. 2009

Program:

14.00 zahájení; 14.10 přednáška; 15.00 Loretánské litanie; 15.20 adorace Nejsvětější svátosti (možnost svátosti smíření); 16.30 modlitba svatého růžence; 17.00 pontifikální mše sv.

7. 3. 2009 Téma: „Postní praxe v církvi“ P. Jakub Jan Sarkander Med, O.Praem

4. 4. 2009 Téma: „Svatý týden“ P. Matuš Peter Kušnir, O.Praem., Kalíšte

Dům setkání Albeřice

Rekreační a školící zařízení křesťanského občanského sdružení YMCA Setkání nabízí:

Víkendová obnova pro muže na téma: Jak v dnešní době zvládat poslání manžela a otce?...

27. - 29. 3. 2009

Společně se zamyslíme a povzbudíme: Jak naplnit jedno z našich základních poslání, vytvářet jednotu a rozvíjet lásku ve svém manželství a rodině. Přijali jsme svátost manželství, nebo

alespoň slib věrnosti a lásky k ženě, kterou jsme milovali. Jaká je naše láska, náš vztah teď po letech společného života? Roste, stagnuje nebo slábne? Je tolik překážek a věcí, zvláště v dnešní době a společnosti, které jsou proti nám a manželskému životu. Pro mnohé z nás se stává dokonce manželský a rodinný život „neřešitelnou noční můrou“ ... ale co mohu a chci udělat aby se naplňoval Boží záměr v mém životě a prožíval jsem Jeho lásku a obdarování také skrze manželství a rodinu?... Jsou zváni všichni muži, kterým stále záleží na svých manželkách a požehnaném životě v manželství. Lektori: M. Vyleřál, J. Šlachta. Kněz: J. Rybář SJ.

Bližší informace a přihlášky i na jiné akce najdete na www.setkani.org nebo u M. Vyleřála: ymca@setkani.org, tel: 731 625 615.

Kolín

Dům Jezuitů v Kolíně nabízí duchovní cvičení v tyto termíny:

23. 3. – 27. 3. Duchovní obnova pro všechny, vede P. Josef Čupr, SJ; **22. 4. – 26. 4.** Duchovní obnova pro všechny, vede P. Petr Havlíček, SJ; **11. 5. – 15. 5.** Duchovní obnova pro všechny, vede P. Josef Tichý, SJ; **15. 5. – 17. 5.** Být jezuitou dnes, vede P. Josef Horehled, SJ; **18. 5. – 23. 5.** Ignaciánská duchovní cvičení – 2. týden, vede P. František Lízna, SJ; **8. 6. – 12. 6.** Duchovní obnova pro všechny, vede P. Josef Tichý, SJ; **17. 6. – 20. 6.** Duchovní obnova s Pannou Marií, vede P. Josef Hladiš, SJ

Pokoje pro 1 osobu s vlastním sociálním zařízením. Cena 350,- Kč/den včetně stravy.

Kontakt: Dům Jezuitů, Kutnohorská 26, 280 02, Kolín; tel. 731 182 112, 605 760 307; e-mail: exercicie.kolin@seznam.cz

Pro mládež

Teenagers

Od 20. do 22. 3 2009 jsou zváni na DCŽM Vesmír všichni „teenagers“. Dveře Vesmíru se tak otevírají všem mladým od 13-ti let! Využijte této jedinečné příležitosti. Čeká vás pestrý a akční program. S sebou: spacák, přezůvky, sportovní oblečení. Nezapomeňte do báglu přibalit dobrou náladu, „plyšáčky“ naopak můžete nechat doma ☺. Doporučená cena za víkend je 300 Kč. **Prosíme, hlase se předem na:** DCŽM Vesmír, Jedlová 266, 517 91 Deštné

v Orlických horách, tel.: 494 663 140, e-mail: dczm.vesmir@tiscali.cz, www.vesmir.signaly.cz.

Diecézko

Diecézní setkání mládeže (od 14 – ti let) se uskuteční 4. 4. 2009 v Hradci Králové. Začátek v 9.00 hod. ve Filharmonii (Eliščino nábřeží). Motto: „*Máme naději v živém Bohu.*“ (1Tím 4,10) Na programu L katecheze, scénky, odpolední tematické skupiny, křížová cesta, v 15.00 hod. závěrečná mše svatá v katedrále. Celebruje Mons. Dominik Duka. Polední občerstvení zajištěno. Dobrovolný příspěvek. **Více informací** na DCM, Velké nám. 32, 500 03 Hradec Králové, tel.: 495 063 421, e-mail: dcm@diecezechk.cz.

Velikonoce

Od 8. do 13. 4. 2009 DCŽM Vesmír nabízí mladým lidem prožití Velikonoc v křesťanském společenství. **Program:** společná příprava liturgie, velikonoční zvyky (pletení pomlázek, barvení vajíček...), hry, modlitba. S sebou: spacák, přezůvky. Doporučená cena 150 Kč na den. Prosíme, hlase se předem! **Kontakt:** DCŽM Vesmír, tel.: 494 663 140, e-mail: dczm.vesmir@tiscali.cz, www.vesmir.signaly.cz; Jana Balcarová, tel.: 732 103 682.

SpringFest

Hudební festival **SpringFest II** - 18. dubna, Vysoké n./Jiz, divadlo Krakonoš. Večer zahájí kapela **Run(a)Way** s alternative-rockem, **Strictly Commercial** hraje vše možné i nemožné, skupina **Green Smâtroll** střídá jazz a ska. Folk-rockové písně **Šatlavy** už zná každý, white-rocková kapela **Michael** zvedá ze židlí a v pozdní hodině vše zakončí melodic speed metalový **Samhain**. Kromě hudby Vás čeká světelná show skupiny Ascarya, soutěž o paraglidingový seskok a další program.

Více na: www.springfest.wz.cz

Volontariát

Dobrovolnická služba mladých lidí v katolické církvi neboli voluntariát je nabídka pro věřící mladé lidi, kterým je nejméně 18 let a rádi by věnovali jeden rok svého života službě Bohu a církvi. Tito mladí lidé na rok přeruší své zaměstnání nebo studium, žijí v malých skupinách na faře a spolupracují s místním knězem. Jejich snahou je vytvářet živé křesťanské společenství. Činnost

se soustřeďuje na animování volnočasových aktivit věřících i nevěřících dětí a mladých lidí. Dobrovolník má hrazeno zdravotní pojištění, ubytování, stravu a dostává malé kapesné. Samotné službě předchází příprava. **Informace a přihlášky:** Sekretariát Sekce pro mládež ČBK, Thákurova 3, 160 00 Praha 6 – Dejvice, mladez@cirkev.cz, tel.: 220 181 753 nebo DCM, Velké nám. 32, 500 03 Hradec Králové, dcm@diecezechk.cz, tel.: 495 063 421.

Pro seniory

Diecézní centrum pro seniory

21. 3. – Fórum o mezigeneračních vztazích – Hradec Králové – bližší info viz strana 20

30. 3. – 2. 4. – duchovní obnova s P. Janem Rybářem SJ pro seniory a seniorské manželské páry – Diecézní středisko Marianum Janské Lázně; cena: 1490,- Kč – dvoulůžkový pokoj (základní sazba); jednolůžkový pokoj: 1890,- Kč (zvýšená sazba) a třílůžkový pokoj: 1350,- Kč (snížená sazba). Cena zahrnuje ubytování a plnou penzi.

16. – 20. 4. – prodloužený tematický víkend pro animátory seniorů a seniory s programem – Diecézní středisko Marianum Janské Lázně. **Mimořádná nabídka čtyř nocí za cenu tří!!!** cena: 1490,- Kč – dvoulůžkový pokoj (základní sazba); jednolůžkový pokoj: 1890,- Kč (zvýšená sazba) a třílůžkový pokoj: 1350,- Kč (snížená sazba). Cena zahrnuje ubytování a plnou penzi.

20. – 27. 4. – týdenní duchovní obnova pro seniory a lidi středního věku s P. Ing. Miloslavem Fialou, OPraem. – Diecézní středisko Marianum Janské Lázně; Cena: 2870,- Kč – dvoulůžkový pokoj (základní sazba); jednolůžkový pokoj: 3700,- Kč (zvýšená sazba) a třílůžkový pokoj: 2690,- Kč (snížená sazba). Cena zahrnuje ubytování a plnou penzi.

Kurz angličtiny pro seniory v Hradci Králové – pořádá jazyková škola Lingva. Cena: 2200,- Kč/semestr

Počítačový kurz pro seniory – začátečníky; lektor: Ing. Pavel Černý, ředitel Biskupského gymnázia B. Balbína v H.K.; začátek kurzu: 18. 3. 2009

Kontakt a přihlášky:

Biskupství královéhradecké – Diecézní centrum pro seniory; Velké náměstí 35, 500 01 Hradec Králové; tel.: 495 063 661, mobil: 737 215 328 email: dcs@diecezechk.cz, <http://seniori.diecezechk.cz>, www.animatori.cz Skype: [seniori.diecezechk.cz](https://www.skype.com/people/seniori.diecezechk.cz)

Proglas

Proglas je možné v královéhradecké diecézi naladit na frekvencích 93,3 FM z Pradědu nebo 97,9 FM z Ještědu. Vysílání rádia můžete najít také v nabídce kabelových společností po celém území naší vlasti, naladit prostřednictvím Internetu nebo skrze satelit. Informace najdete na www.proglas.cz. Jestliže máte zájem dostávat zdarma podrobný program vysílání Proglasu přímo do vaší e-mailové schránky, stačí o něj požádat na adrese redakce@proglas.cz.

Křesťan a svět. Pan Jiří Jakeš, kostelník v salesiánském kostele sv. Vojtěcha v Českých Budějovicích - Čtyřech Dvorech, vzpomíná na léta prožitá na jihu Čech. Kromě svých osobních zážitků se podělí také o postřehy z církevního života za komunistické éry. V českobudějovickém studiu Jan Neumann připravila na neděli 1. března 17.00 hodin Jitka Skříčková.

Kanonické právo v životě církve věnujeme v měsíci březnu svátosti manželství. Jednotlivými díly vás provedou doktor teologie P. Libor Botek spolu s ostravským redaktorem studia Hedvika Antonínem Žolnerčíkem. Cyklus naladíte každé pondělí v 16.00 hodin, reprízu pak v neděli v 10.30.

Barvínek v březnu. V postní době nabízíme cyklus ze **Života svatého Pavla**, o němž hovoříme s P. Pavlem Konzblem z Biskupského gymnázia v Brně. 3. 3. Před apoštolskými cestami - Apoštol Pavel absolvoval více než 20 000 km, aby zvěstoval Krista. Co předcházelo tomu, než se vydal do světa hlásat evangelium? 10. 3. První apoštolská cesta. 17. 3. Telefonické Riskování - Úvahy o svatém Pavlovi přerušíme telefonickým riskováním, abychom si i v postní době procvičili vyhledávací mozek. 24. 3. Druhá apoštolská cesta. 31. 3. Třetí apoštolská cesta - S Pavlem se vypravíme do Efezu, kde zažijeme vzpouru stříbrotepců, zjistíme, že při jeho kázáních usínali posluchači a vrátíme se do Jeruzaléma, kde jej necháme zatknout. Magazín určený především dětem zpestří úterní odpoledne od 16.00 hodin či v opakování sobotní dopoledne od 9.30 hodin.

Jak předcházet **obezitě u dětí**? To je jedna z otázek, na které v **Kafemlýnu** odpovídá odbornice na dětskou obezitologii lékařka Lenka Dostálová-Kopečná. Své dotazy můžete během vysílání pořadu zasílat formou krátkých textových zpráv. Vstupte do vysílání v **úterý 10. března** od 9.30 hodin.

Letos v lednu oslavila své dvacáté narozeniny křesťanská folkrocková skupina **Oboroh**, která hraje jednak zhudebněné žalmy, jednak autorské písně svého kapelníka Slávka Klecandra. A právě Slávek Klecandr spolu se zpěvákem a klávesistou Romanem Dostálem budou našimi hosty v pořadu **Jak se vám líbí** ve čtvrtek 12. března. Představí vám mimo jiné aktuální DVD *Noc v Oborohu*. Naladíte v 19.15 hodin.

Parta pěti kluků z Červeného Kostelce a Náchoda se svým crossoverovým stylem a písněmi oslavujícími Pána snaží oslovit především mladé lidi. S **kapelou Timotej** o jednotlivých členech skupiny, stylu muziky i hudebním směřování hovořil redaktor studia Vojtěch, P. Tomáš Rastislav Höger. Zachytíte 18. března ve 22.00 hodin.

Šel jsem však vytrvale. Rozhovor s jezuitou P. Františkem Lízou o duchovním rozměru jeho pších poutí Evropou od galicijské Compostely až po krymský Chersones spojený s věrozvěsty Cyrilem a Metodějem vedla Marie Blažková. P. Lízna ve svém vyprávění rovněž hodnotí dvacet let náboženské svobody v naší zemi. Pořad **Všimli jsme si** vysíláme v pátek 20. března od 16.00 hodin.

Michal Opatrný vykládá podobenství o milosrdném Samařanovi. Spolu s doktorem Michalem Opatrným z Teologické fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích se zabýváme Ježíšovým podobenstvím z evangelia podle Lukáše, desáté kapitoly, veršů 30 až 37. Kromě hledání odpovědi na otázku, kdo je náš bližní, nahlédneme také problematikou bezdomovectví. Host redaktora českobudějovického studia Petra Pospíšila nabízí v neposlední řadě praktické rady, jak s lidmi bez domova jednat. Poslouchejte v pondělí 30. března ve 22.00 hod.

Karmelitánská knihkupectví

F. F. Procházky 101, Nová Paka tel.: 493 721 967,
e-mail: nova.paka@kna.cz

Velké nám. 36, Hradec Králové tel.: 495
063 173, e-mail: hradec@kna.cz

Vám nabízí knihy:

Viliam Judák

Postní a velikonoční zamyšlení

Dnes, jen několik málo dní po Popeleční středě, je ještě čas učinit osobní postní předsevzetí a třeba se i nechat inspirovat úvahami nitranského biskupa Viliama Judáka, aby to letošní slavení Velikonoc bylo opravdu duchovně plodné. Poměrně útlou, avšak myšlenkově bohatou knížku lze navíc snadno využít i jako malé soukromé exercicie, kdy nám při jediné kapitole denně vydrží na

více než šedesát dní.

Brož., 128 s., 129 Kč

Jaroslav Pelikan

Ježíš v proměnách staletí

Jeho vliv na dějiny, myšlení a kulturu

Kým byl Ježíš pro jednotlivé epochy a proč vždy dával odpověď na základní otázky lidské existence a lidského údělu? Jaký vliv měla a stále má osoba Ježíše Krista na kulturu, duchovní, politické a sociální dějiny? Jak se s Ježíšem vyrovnávali a vyrovnávají nejen křesťané, ale i lidé stojící mimo církev? Tyto a podobné otázky se pokouší zodpovědět debut světoznámého amerického historika církevních dějin na českém knižním trhu.

Váz., 343 str., 367 Kč

Nakladatelství Paulínky

Petrská 9, 110 00 Praha 1

tel./fax: 222 311 206, 224 818 757

e-mail: objednavky@paulinky.cz;

24 hodin denně otevřeno v on-line

knihkupectví na www.paulinky.cz

Jan Dobraczyński

Stín otce

V tomto románovém příběhu o svatém Josefovi z Nazaretu se autor ujímá úžasného úkolu převyprávět život významného světce. Snaží se také rekonstruovat kulturní pozadí, na němž se Josefův život odehrával. Zachycuje nesnáze rodinného prostředí, napjatou atmosféru, ve které židé očekávali příchod Mesiáše, politické události na dvoře Heroda Velikého, vládcovy intriky, zvrácenosti a zločiny.

Váz., 272 s., 215 Kč

Tv Noe

Programové tipy na měsíc březen

Milosrdný otec

Katecheze Mons. Františka Václava Lobkowicze a homilie Giovanni Coppy na závěr setkání mládeže na Svaté hoře 1999 si máte možnost znovu vyslechnout **ve čtvrtek 5. března 2009 ve 20.55.**

Píseň svobody - Bakhita

Je rok 1870 a mladá súdánská děvčata jsou unášena a držena v otroctví. Jako otrokyně pak slouží většinu svého života. Bakhita otročí nejprve obchodníkům a vojákům, potom italskému konzulovi. Dokumentární drama podrobně líčí životní příběh sestry Bakhity, jejího raného dětství a otroctví, jejího rituálního označení za otroka. Po 20 letech strávených v Itálii se později rozhodne zasvětit svůj život Bohu. Jako první súdánská světica v katolické církvi je kanonizována. Životní příběh první súdánské světiny na obrazovkách televize Noe **v pondělí 2. března 2009 v 16.25.**

Slavnostní koncert při příležitosti založení nadace Campianus

Záznam koncertu, který se konal v chrámu Nanebevzetí Panny Marie v Brně máte možnost shlédnout **v úterý 3. března 2009 ve 12.05.** Repríza je naplánována **na sobotu 7. března 2009 na 13.15.** Tento koncert byl pořádán na podporu zakoupení koncertních varhan, které by měly být v toto chrámu znovu umístěny.

Léta letí k andělům - Haig Utidjian

Snímek dokumentaristy Otakáro Maria Schmidta, který si do ostravské studia tentokrát pozval hosta Haig Utidjiana můžete vidět **ve středu 4. března 2009 ve 20.05.**

Říkájí to filmem (3. díl) - Ján Kuska

Dívejte se na Tv Noe na přímý přenos diskusního pořadu s tvůrcem amatérského filmu Jánem Kuskou a moderátorem PhDr. Eduardem Mockem **ve středu 4. března 2009 v 20.35.**

Křížová cesta

Zamyšlení Mons. Jiřího Paďoura, OFMCap., na téma Křížová cesta **v pátek 6. března 2009 v 15.00 a nebo ten samý den v 19.20.**

Hrdinové Nového zákona

Velká SMS soutěž pro děti. Od začátku září 2008 do konce června 2009 probíhá velká SMS soutěž s názvem Hrdinové Nového zákona. Každý měsíc se hraje o mobilní telefony, MP3 přehrávače a radiobudíky. Sledujte vyhodnocení za měsíc únor **v sobotu 7. března 2009 v 11.10.**

Bohemia sancta

Cyklus přednášek a seminářů k 20. výročí svatořečení Anežky České.

Nové Adalbertinum (Velké nám. 32, Hradec Králové) Farní místnost.

Program:

- ❖ úterý 10. března 2009 – 19.30 hod.
PROČ MÁ CÍRKEV SVATÉ?
RNDr. Tomáš Reschel, Ph.D.
- ❖ úterý 24. března 2009 – 19.30 hod.
KULT SVATÝCH A JEJICH OSTATKŮ VE STŘEDOVĚKÉ A BAROKNÍ LITURGII
PhDr. Radek Martinek
- ❖ úterý 7. dubna 2009 – 19.30 hod.
STŘEDOVĚKÁ LEGENDA – ZBOŽNÁ LEŽ NEBO HISTORICKÝ DOKUMENT?
Mgr. Petr Polehla
- ❖ úterý 14. dubna 2009 – 19.30 hod.
ČEŠTÍ SVATÍ V RUKOPISNÝCH MODLITEBNÍCH KNÍŽKÁCH 18. STOL.
Mgr. Lenka Horáková
- ❖ úterý 28. dubna 2009 – 19.30 hod.
BOHEMIA SANCTA: HAGIOGRAFICKÉ DÍLO BOHUSLAVA BALBÍNA
Mgr. Petr Polehla
- ❖ úterý 12. května 2009 – 19.30 hod.
SVATÍ NA MINCÍCH, BANKOVKÁCH A MEDAILÍCH
PhDr. Věra Němečková, Ph.D.
- ❖ úterý 26. května 2009 – 19.30 hod.
SVATÁ HRŠNICE: TYPOS SVĚTICE V PRŮZE JAROSLAVA DURYCHA
Mgr. Jan Hojda
- ❖ úterý 2. června 2009 – 19.30 hod.
VÝZNAM ČESKÝCH SVĚTCŮ Z HLEDISKA SOCIÁLNÍCH DĚJIN
PhDr. Tomáš Petráček, Ph.D., Th.D.
- ❖ úterý 16. června 2009 – 19.30 hod.
ÚCTA KE SVATÝM MEZI VÝCHODEM A ZÁPADEM
PhDr. Radek Martinek
ThLic. Mgr. Karel Sládek, Th.D.

Dne 2. 2. 2009 proběhla v budově biskupské rezidence v Hradci Králové prezentace knihy *Záchrana a inventarizace drobných církevních fondů. Archiválie, knihy, notový materiál a liturgické textilie*. Její autoři Radek Martinek, Jana Oppeltová, Tomáš Sedoník, Věra Slavíková a Daniela Štěpánová navrhuji zásady a postupy práce při nakládání s uvedenými písemnostmi a textiliemi. Dosavadní zkušenosti ukazují, že památky spadající do této kategorie patří k nejohroženějším. Kniha vyšla díky vstřícnosti Biskupství královéhradeckého a finanční podpoře ESF a měla by být pomocníkem pro všechny, kterým leží na srdci záchrana drobných památek.

LITURGICKÝ ODĚV V PROMĚNÁCH STALETÍ

Po ustálení podstatných částí mešních obřadů se začíná v liturgii klást větší důraz i na vnější viditelné znaky a symboly, a to i v původně jednoduché římské, papežské liturgii. Patrně od 7. století se v církvi začala více objevovat tichá mše svatá a, i díky ústupu znalosti latiny v lidových vrstvách ve prospěch národních jazyků, se stále více prohlubuje propast mezi biskupy či kněžími předsedajícími bohoslužbám a věřícím lidem odsouzeným k pasivnímu přihlížení než aktivní účasti.

3. Vrcholný středověk (11. - 13. století)

Liturgie jako komunikace

Dnešní podoba křesťanské liturgie je z velké části výsledkem vývoje ve vrcholném středověku. Tehdy došlo k ustálení její struktury, bylo totiž ukončeno různé přizpůsobování se okolnostem časovým a geografickým a celkově převládla snaha dosáhnout v liturgii co největší jednotnosti. Způsobil to šířící se právní duch, který se promítl do podoby bohoslužebných řádů podrobným popisem jednotlivých úkonů. Liturgie tak byla ovlivněna na celá staletí. Velký důraz byl kladen na vnější podobu obřadů, které na sebe vzaly důležitou úlohu: komunikaci s prostým věřícím, ale mnohdy i s kleriky, kteří už nerozuměli latinsky. Podobně jako bohatá výzdoba kostelů sloužila k poučení člověka (západ už od karolínských dob zdůrazňoval didaktickou funkci obrazů) a intenzivním působením na smysly mu zprostředkovávala základní události z Dějin spásy, tak i liturgie kladla důraz na smyslové prožívání. Postupně rostoucí snaha po zdramatizování liturgie, jež vyvrcholila v pozdním středověku, byla zakotvena v mysticky zabarvené teologii. Šířící se gotický sloh - vrcholí stavba většiny katedrál - se projevuje i v chrámovém interiéru. Pompa vznesených obřadů doprovázených složitými zpěvy, to vše budilo ve věřících úžas a uvádělo je do nálady příslušné slavnosti.

Symbolicko-alegorický výklad bohoslužby

Vrcholný středověk chápal mši jako nedílnou součásti oné rozhodující bitvy popsané v Apokalypse. Kněz předsedající bohoslužbě a jednající *in persona Christi* je také oním Beránkem, duchovním vojvodcem, který vede do rozhodujícího střetu své vojsko. Má na sobě zvláštní zbroj, aby mohl za svůj lid čelit ďábovým nástrahám „*Oblečte si zbroj Boží...*“ (srov. Ef 6,11-17). Musí jít vstříc zvláště zákeřným útokům ohnivých šípů Zlého, které se však odrážejí od štítu víry (kterým je vlastně kněžský ornát), vyzbrojen je však i mečem Ducha, kterým je slovo Boží (v liturgii je jím evangeliář). „*Nejsou to zbraně tělesné, ale mají sílu od Boha bořit hradby*“ (2 Kor 10,4). Mnoho z této symboliky zakotvilo v modlitbách při oblékání kněžských rouch, stejně jako v modlitbách při obřadech svěcení, když se odevzdává příslušné roucho jako vyjádření příslušného stupně zasvěcení. Důležité však – napříč staletími – zůstává nenosit vnější znamení bez vnitřního smyslu, nebýt zkrátka obilným hrobem, který je uvnitř plný špíny (Mt 23,27n). Vrcholí tu dlouhý proces výkladu bohoslužby a jejích jednotlivých částí nejprve v rovině symbolické, posléze morální a nakonec i alegorické, jak ji započal již počátkem 5. století sv. Isidor z Pelusie (+440), pokračoval v něm např. sv. Řehoř Veliký a mnoho liturgických spisovatelů 9. - 13. století. K nejvýznamnějším patří díla Honoria z Autun, Ruperta z Deutzu a Viléma Duranda z Metz.

Mystické paralely se Starým zákonem

Lothar ze Segni, který po svém zvolení římským biskupem je znám jako Innocenc III. (1198 - 1216), jeden z největších papežů vrcholného středověku, byl také význačným liturgickým spisovatelem. Jeho traktát *De sacro altaris mysterio libri sex* (Šestero

knih o posvátném tajemství oltáře) je zajímavým svědectvím o soudobé liturgii. Pozdější papež zde rozlišuje obřady příslušející biskupům a kněžím, zastává se koncelebrace a zmiňuje se o dosud stále běžném přijímání pod obojí způsobou. V popisech bohoslužebných rouch, ale i na dalších místech rozvíjí mystický paralelismus se Starým zákonem, tendenci, která se však začala objevovat u teologických autorů již dříve. Podobně, jako jiní soudobí teologové, rozvíjí Innocenc III. ve svých spisech číselnou mystiku. Uvádí např., že je 6 druhů bohoslužebných oděvů, které mají biskupové společně s kněžími, a sice humerál, albu, cingulum, štolu, manipul a ornát (kasuli), protože mají i 6 společných pravomocí, totiž konat katecheze, křtít, kázat, zpovídat, dávat rozhřešení a oddávat. Biskupové však používají ještě 9 dalších pontifikálních odznaků (např. pontifikální punčochy, střevice a rukavice, dále tunicellu, dalmatiku, mitru, prsten a berlu - a ještě succintorium, které brzy zaniklo), ony značí 9 pouze biskupských pravomocí (např. svěcení kněžstva a biskupů, zasvěcování panen, svěcení kostelů apod.). Je tedy 15 zvláštních insignií novozákonního kněžstva (6 jako nedokonalé číslo pro kněze a 9 jako číslo dokonalé u biskupů), protože je 15 stupňů ctností jako 15 stupňových žalmů (Ž 120-135), které se zpívaly při příchodu do svatyně jeruzalémského chrámu... Podobné, někdy opodstatněné propojení se Starým zákonem, někdy však pouze uměle vykonstruované paralely, užívala soudobá liturgická teologie při výkladu celé bohoslužby, která tím však přestala být běžným věřícím srozumitelná. V této době se začínají kněžská bohoslužebná roucha chápat též jako vnější vyjádření kněžských ctností, kterými má Boží služebník především vynikat, přesně v duchu verše žalmu 132,9: „*Tvoji kněží ať obléknou spravedlnost*“. Vznikají hluboké modlitby doprovázející oblékání kněžských rouch před bohoslužbou, které pomáhaly knězi více soustředit na Tajemství eucharistie, kterému bude u oltáře sloužit.

Liturgické barvy – ustálený kánon

Větší důraz na použití barev kněžských oděvů používaných při bohoslužbách se objevuje až v době karolínské, tehdy k základní sněhobílé a purpurově červené přibývají barvy další. Barevnými tkaninami se totiž začaly zdobit stěny kostelů kvůli zvýšení slavnostnosti konaných obřadů. Používání různých liturgických barev se více rozšířilo, protože sílily i tendence alegorického výkladu. Ve 2. polovině 12. století vysvětluje biskup Bruno ze Segni (+1123) barvy kamenů užitých na nárameníku velekněze čistě symbolicky: bílou jako čistotu, červenou jako krev mučednictví, zelenou jako barvu víry, modrou jako barvu čisté modlitby (kontemplace) a černou jako barvu pokání. První oficiální výčet liturgických barev a jejich symbolický význam nacházíme v již zmiňovaném díle *De sacro altaris mysterio* Innocence III. Kromě bílé, červené, zelené a černé zmiňuje i barvu fialovou, která však v liturgii zdomácněla až ve 13. století. Všechny pět liturgických barev, jak je užívá církev dodnes, předepsal pro celou církev závazně až papež Innocenc V. v roce 1276. Středověká církev, českou nevyjímaje, však tento předpis v praktické rovině příliš neakceptovala, používala totiž nadále látky pestré a vícebarevné,

včetně modrých, žlutých apod. Dalším z důvodů k volnějšímu používání liturgických barev byly i skutečnost, že mnoho zvláště chudších kostelů nemělo prostředky k získání kolekce paramentů v příslušných barvách.

Hlavním bohoslužebným rouchem vrcholného středověku se stala **kasule** (casula, planeta), vzniklá z paenuly nobilis - onoho antického všedního roucha proti nepříznivému počasí. Zvonový střih („a campana“) vznikl sešitím nepatrně protaženého půlkruhu s výstřihem pro hlavu. Do dnešních dnů se zachovalo překvapivě velké množství těchto zvonových ornátů z 11. - 13. století, protože často byly uctívány jako textilní relikvie po svých nositelích – svatých biskupech a kněžích. Byly již v minulosti vyjmuty z relikviářů (u světců) nebo z hrobů (u biskupů) a po restaurování se staly chloubou mnoha církevních muzeí. Dochovaná roucha jsou vesměs ušita z luxusních vzorovaných hedvábných látek byzantského nebo orientálního původu. Jejich měkkost umožňovala vykasání na ruku a vytvoření množství elegantních záhybů, které tak byly jejich hlavním zdobným prvkem v průběhu slavené bohoslužby.

K jednomu z nejstarších rouch tohoto typu patří patrně kasule sv. Heriberta (+1021) z Kolína nad Rýnem-Deutzu z doby kolem roku 1000 ušitá z krásné zlatavé hedvábné tkaniny byzantského původu s motivy dvojice orlů v kruhových medailonech. Svou výškou (160 cm) patří k největším soudobým kasulím. Z dalších zmíníme ještě překrásnou kasuli papeže německého původu Klementa II. (+1047) pochovaného v bamberském dómu, roucho připisované sv. Wolfgangovi v katedrále v Rezně, tmavě červené roucho sv. Albuina z Brixenu a mnoho dalších.

Roucha světců

Kromě bohoslužebných rouch z hedvábných tkanin se od vrcholného středověku také více setkáváme s oděvy zdobenými hedvábnou a zlatou výšivkou. Nejstarší vyšívané liturgické textilie dochované v úplnosti jsou uloženy v pokladnici katedrály v britském Durhamu. Jde o štolu a manipul svatého Cuthberta z let 909-916 s výšivkou figur proroků a svatých papežů a mučedníků; z konce 10. století se dochovala vyšívaný příkrov hrobu svatého Ewalda v Kolíně nad Rýnem. V 11. století vznikla známá tapisérie se scénami stvoření z katedrály v Geroně, kde se vyvěšovala v chóru. Z vyšívaných korunovačních plášťů císaře sv. Jin-

Zvonová kasule sv. Antonína z Padovy, 1. třetina 13. století, Padova, Basilica del Santo

dřicha II. a jeho manželky sv. Kunhuty byly druhotně zhotoveny liturgické oděvy dochované v bamberské katedrále. Velmi dobrý zvuk měly také české středověké výšivky, byť jsme o nich bohužel informováni jen z písemných pramenů, jak zvláště dokládá poděkování papeže Evžena III., který obdržel darem od olomouckého biskupa Jindřicha Zdíka kolekci rouch zdobených výšivkami benediktinek z kláštera sv. Jiří na Pražském hradě. V klášteře St. Paul v Lavanttal v rakouských Korutanech uchovávají dvě zvonové kasule a pluviál s bohatou figurální výšivkou z kláštera St. Blasien z 2. poloviny 13. století. Na starším zvonovém ornátu jsou vyšity scény ze Starého a Nového zákona a postavy proroků a světců. Na druhé, trochu mladší je vyšito 28 scén ze života sv. Mikuláše. Pro štyrský benediktinský klášter Göß vzniklo v polovině 13. století bohatě vyšívaný soubor, z něhož se dodnes zachovalo antependium, dalmatika, podjáhenská tunicella, pluviál a kasule. Na ní je vyšit trůnící Kristus ve slávě a pod ním pod oblouky arkád andělé, na přední straně je Ukřižování s Pannou Marií a sv. Janem pod křížem, na dalmatice je vyšito Zvěstování Panně Marii a na pluviálu je Panna Maria a symboly evangelistů. Všechna roucha jsou ve sbírkách Umělecko-průmyslového muzea ve Vídni. Vysoká umělecká kvalita a provedení těchto výšivek položilo pevný základ výšivce následujících dvou století, kdy výšivka začala dokonce konkurovat malbě.

Mitra a tiára

Ve vrcholném středověku v církvi definitivně zdomácněla zvláštní biskupská pokrývka hlavy – **mitra**. Svůj původ má v pozdně antické čapce camelaucu tvaru jakési helmice, zřejmě orientálního původu (z lat. Camelus – velbloud, byla z bílé velbloudí vlny), na kterou se často po obvodu našivaly drahé kameny, v Byzanci ji totiž nosil hlavně císař a členové jeho dvora. Jako pokrývka biskupů zdomácněla v Římě až v 11. století (první písemný dokument, který se k ní jednoznačně vztahuje je bula papeže Lva IX. z roku 1049). V té době měla podobu bílé čapky se zlatem zdobeným okrajem a dvěma fanony (úzkými pruhy) spadajícími do týla. Ve 2. polovině 11. století ji papežové jako privilegium začali udělovat i opatům a ojedinele i laikům. To je důležité pro naše dějiny, prvním světským panovníkem byl totiž český kníže Spytihněv II., který ji v roce 1060 obdržel od papeže Mikuláše II. jako jakousi náhradu královské koruny, kterou získal až v roce 1085 jeho bratr kníže Vratislav II. Na vyobrazeních iluminovaných rukopisů můžeme sledovat proměnu mitry od kónické čapky (11. století), přes pokrývku se středovým promáčkutím, které dalo vzniknout trojúhelníkovým špicím, nejprve na bocích a od 13. století vpředu a vzadu, tedy ve formě, ve které se užívá i dnes. Jednou z nejstarších miter dnešního typu je patrně mitra biskupa Bruna z Kirchbergu v pokladu katedrály v Brixenu (z poloviny 13. století). Podle nákladnosti výzdoby se začala mitra dělit na prostou mitru (simplex), zlatotkanou (auriphrygiata) a bohatě zdobenou (pretiosa), jejich nošení mělo svá pevně stanovená pravidla zohledňující postavení nositele v rámci hierarchie a rovněž příslušnou liturgickou dobu. Zvláštní variantou mitry je pokrývka hlavy římského biskupa – papeže, používaná při mimo liturgických obřadech, které se říká **tiára**, tímto slovem však překládá i Vulgáta (překlad Bible z hebrejštiny a řečtiny do latiny) pokrývky starozákonních velekněží a levitů. Zpočátku měla tvar vysoké špičaté čepice z bílé vlněné látky se zlatou obroučkou, která byla záhy nahrazena korunou. Papež Bonifác VIII. připojil korunu druhou na znamení svrchované světské (koruna) a duchovní moci (mitra), pozdně středověcí papežové v Avignonu připojili dokonce korunu třetí (poprvé u Benedikta XI. roku 1303) vyjadřující papežovu nejvyšší moc – jako kněze, pastýře a učitele.

Radek Martinek
autor je knězem a historikem umění

Papež Innocenc III., poč. 13. století, spodní kostel kláštera Sacro Speco, Subiaco

